

# Tiro rehe oñembyesarái va'ekue 70 año aja

Jeff Pippenger

2023-08-12

## Tiro ojekáva Setenta Año Ñembyesaráipegua

Opaite proféta omombe'u porã ko yvy pahakue.

“Peteĩteĩ umi maranduhára yma guaréva oñe'ẽ sa'ive hekove arapyépe guarã haña ñandéve guarã, upévare iprofesía imbarete ñandéve guarã. ‘Ko'ã mba'e ojehu chupekuéra techapyrãramo; ha ojehai ñane ñe'ẽmondýirã, maymávape guarã oguahêva hi'ára pahápe ko arapy.’ 1 Corintios 10:11. ‘Ndaha'úi haña ijehekuéra guarã, síno ñandéve guarã ojeporu haña umi mba'e ko'ãga oñemombe'úva peẽme umi opredikáva peẽme pe evangelio Espíritu Santo oguejýva yvágagui rupive; ko'ã mba'ère umi ánhel ohechaseterei.’ 1 Pedro 1:12....”

“Biblia ombyaty ha oñongatu oñembojoaju haña hepykuekuéra ko ñemoñare pahápe guarã. Opaite umi mba'e guasu oikova'ekue ha umi tembiapo solemne Antiguo Testamento rembiasakuepe ojehu va'ekue, ha oiko hína jey tupãópe ko'ã ára pahápe.” Selected Messages, libro 3, 338, 339.

Opaite umi lívro oĩva la Biblia-pe oñemohu'ã pe lívro Revelación-pe.

“Pe Apocalípsis-pe opaite Biblia aranduka oñembojoaju ha opa.” Hechos de los Apóstoles, 585.

Pe ñe'ẽmondo paha, yvy ape ari oikóvape guarã, oñemombe'u Apocalipsis dieciocho-pe.

Ha upe mba'e rire ahecha ambue ánhel oguejyha yvágagui, oguerékóva tuicha pokatu; ha ko yvy ohesape haña heko mimbipa rupive. Ha osapukái mbarete asýpe peteĩ ñe'ẽ hatãme, he'ívo: Babilonia guasu ho'a, ho'a, ha oiko haña aña-kuéra róga, opa espíritu ky'áva renda, ha opa guyra ky'a ha jeguarúva koty. Opa tetãnguéra niko hoy'u hekovai itatavýgui osêva pochy kaguy, ha yvy ruvicha guasu-kuéra hekovai hendive, ha yvy ñemuha-kuéra oñemomba'eguasú heta haña umi iporãmbaitéva hetaite rupive. Apocalipsis 18:1–3.

Ñe'ẽjoaju “Babilonia guasu” ohechauka pe tupao Católica Romana, ha Isaías aranduka, capítulo mokõipa mbohapy-pe, “Babilonia guasu” ojehechauka Tiro-ramo.

Tiro rehegua ñe'ẽ pohýi. Peja sapukái, peẽ Tarsis pegua ygara kuéra; oñehundi hañaicha, ndaipóri haña óga, ndaipóri haña jeike. Quitim retãgui oñemombe'u chupekuéra. Pekirirĩ, peẽ ypa'ũygua kuéra; nde, Sidón mercader kuéra, ohasa haña yguasú rupi, nde rehe omyenyhêva'ekue. Y heta guasu rupi ou Sihor ra'ýi, ysyry ñemono'õ, ha upéva ha'e imba'erepy; ha'e tetã nguéra ñemuha. Eñemotĩ, Sidón; yguasú oñe'ẽgui, yguasú mbarete he'ívo: “Che ndahasyi memby haña, ha ndaheñoĩ mitãnguéra, ni namongakuaa mo'ãi kuimba'e pyahu, ni namongaru kuñataĩnguéra.” Egipto rehegua marandu ohendúvo ojehasáta ñembyasy vai eterei, upéicha avei Tiro rehegua marandu rehe. Pehasa Tarsíspe; pesapukái, peẽ ypa'ũygua kuéra. ¿Kóva piko pende táva vy'aha, ymaite guive yma guaréva? Ipy rehe ae ogueraháta chupe mombyry oiko haña pytaguáraramo. Máva piko omoĩ ko ñemoĩmbyre Tiro rehe, táva

omoñakãrendáva rehe, umi mercader kuéra mburuvicha ha haña, ha umi oñemomba'eguasúva ko yvy arigua apytépe? Ñandejára ipu'akapa va'e upéicha omoĩ, omongy'a haña opa ñemomba'eguasú ñemomba'ete, ha omomichĩ haña opa umi oñemomba'eguasúva ko yvy arigua apytépe. Ehasa nde retã rupi ysyryicha, Tarsis raji; ndaipóri véima mombarete. Ha'e omyasãi ipo yguasú ári, omongu'e mburuvicharenda kuérape; Ñandejára ome'ẽ tembiapoukapy táva ñemuha rehe, ohundi haña umi imbareteha. Ha he'i: “Nderevy'avemo'ãi véima, nde kuñataĩ oñembohasáva asy, Sidón raji; epu'ã, ehasa Quitímpe; upépe jepe nderepytamo'ãi pytu'u.” Pehecha caldeo kuéra retã; ko tavayguakuéra niko ndaipóri va'ekue, pe asirio omopyenda mboyve chupekuéra umi desierto rupi oikóvape ñuarã; omopu'ã hikuái itorre kuéra, omopu'ã yvate hoga guasu kuéra; ha ha'e ogueru chupekuéra ñehundípe. Pesapukái, peẽ Tarsis pegua ygara kuéra; pende mbarete oñehundi gui. Ha oikóta upe árape, Tiro oñembyesaráita setenta ary aja, peteĩ mburuvicha ára kuéicha; ha setenta ary paha rire Tiro opurahéita kuña rekovéicha. Ejapyhy arpa, eguata táva rupi, nde kuña reko oñembyesaráiva; embopú porã, epurahéi heta purahéi, ne mandu'a haña hese. Ha oikóta setenta ary paha rire, Ñandejára omañata Tiro rehe, ha ha'e ojevýta hepykue rehe, ha oñemoakaratĩta opavave yvy arigua mburuvicharenda ndive ko yvy ape ári. Ha imba'erepy ha hepykue oikóta marangatu Ñandejárape ñuarã; noñeñongatumo'ãi ni noñembyatymo'ãi; imba'erepy niko umi oikóva Ñandejára renondépe ñuarãta, ho'u haña hyguatãme, ha ao hatã are haña ñuarã. Isaías 23:1–18.

Hermana White ohaikuaa: “Mayma mba'e guasu ha mayma tembiapo solemne Antiguo Testamento rembiasakuepegua oiko va'ekue, ha oiko gueteri, oñembopyahu jey hína tupãope ko'ã ára pahápe.”

Isaías mokoipaapy rembiapo oñe'ẽ Ñe'ẽmarandu rupive Tetanguéra Joaju, Papado, Tetã peteĩ reko Amérikgua ha Islam rehegua joaju profétikare. Ikatu hañaicha jahechakuaa ko'ã añetegua, tekotevẽ oñembohesakã Ñe'ẽme'ẽme umi símbolo oĩva capítulo-pe. Oñembohesakã rire umi símbolo, umi mba'e oikótava rape ndojapói hasy haña ojehechakuaa. Umi símbolo oĩva capítulo-pe ha tekotevẽ oñembohesakãva hína ko'ãva:

Pe Karga, Tiro, Kuña Rekorei, Asiria-gua, Caldeogua Yvy, Torre ha Mburuvicha Róga Guasu, Tarsis, Sihor Ra'y, Kítim Yvy, Sidón, Tavayguakuéra Ñemuha Táva, Egipto Marandu ha Tiro Marandu, Jahe'ó, Tajýra, Setenta Ary, Peteĩ Mburuvicha Guasu Arakuéra, Tesaráipe, ha Mandu'a Jey

Pe ñe'ẽ “mba'epohyive” peteĩha versíkulope ohechauka peteĩ profesía ñehundi rehegua pe Tyro rréino rehe.

Mba'e pohýi: H4853—H5375-gui; peteĩ mba'e pohýi; he'iséva porãve haña, tribúto, térã (ñe'ẽ'yme) mba'e rerahaha; ta'angamýi rupive peteĩ ñe'ẽmondo, hetavéva peteĩ jehukáva, ko'yte purahéi; apytu'ũgua, pota: – mba'e pohýi, gueraha, profesía, X omoĩ hikuái, purahéi, tribúto.

Tiro rehegua mba'epohy ha'e peteĩ hetáva pasáhekuéra Bíblia-pe oñemombe'uhápe pe huísio paha Iglesia Católica Romana rehegua. Peteĩ “mba'epohy”, ojepuru hañaicha ha he'iséva rupi, ha'e peteĩ profesía, ha tenonderãite peteĩ profesía ñehundíre ñuarã. Isaías-pe oĩ once “mba'epohy”, ha

poapy jey pe ñe'ẽ ojepuru oñemombe'u haña peteĩ mba'e ojegueraháva ati'y ári. Umi once jey pe ñe'ẽ “mba'epohy” ojehechauhápe profesía ñehundíre guarã ha'e Isaías 13:1; 15:1; 17:1; 19:1; 21:1, 11, 13; 22:1; 30:6 ha, añetehápe, capítulo mokoipa mbohapyhápe, upépe jajuhuhápe Tiro rehegua mba'epohy. Iporã oñemoĩ oñondive opaite Isaías profesía ñehundíre guarã ikatu hañaicha oñehesa'ỹijo mba'e mbaretepa ojehechauháva umi ára pahápe. Once profesía ñehundíre guarã ndahasyi hañaicha oñembohová peteĩ jeýpe, upévore ame'ẽta peteĩ mbykyva'erã ñemyesakã peteĩteĩva profesía ñehundíre guarã rehe, amoĩ haña contexto capítulo mokoipa mbohapy haña.

Pe capítulo trecepe, pe profesía tetãgua vai rehegua Babilonia kóntrape ha'e Babilonia moderna, ára pahápe oikótava, ha'éva Roma kuña rekove vaiha, avei ojehechauháva pe capítulo diecisietepe, Apocalipsis kuatiápe.

Ha oúma peteĩ umi siete ánhelgui oguerekóva umi siete kópa, ha oñe'ẽ chendive, he'ívo chéve: Eju ko'ápe; ahechauháta ndéve pe tekombo'e renda guasu kuña rekovai guasúpe, pe uguapýva heta y ári; ha'e ndive umi mburuvicha guasu ko yvy arigua oporomoakaratĩ, ha umi oikóva ko yvy ári oka'u heravy pe víno iporomoakaratĩ reheve. Upéi che reraha Espíritupe pe desiértupe; ha ahecha peteĩ kuña uguapy peteĩ mymba pytãmbáva ári, henyhẽva téra kuéra ñemongaraírogui, ha oguerekóva siete akã ha diez hatĩ. Ha pe kuña oñemonde va'ekue morotĩ pytã ha pytãmbápe, ha oñembojagua óro, ita hañaicha ha perla reheve, oguerekóvo ipope peteĩ kópa óropegua henyhẽva mba'e jeguaru ha iky'a haña iporomoakaratĩgui. Ha hi'akã syva ári ojehei peteĩ téra: MISTERIO, BABILONIA GUASU, KUÑA REKOVAIKUÉRA SY HA UMI MBA'E JEGUARU YVY ARIGUA. Apocalipsis 17:1–5.

Aikotevẽva'erã sapy'ami. Tiro profecía ñehesa'ỹijo rembipotápe ipahápe oĩ ombojoja haña Estados Unidos rembiasakue profético peteĩcha Séptimo Día Adventista iglesia rembiasakue ndive. Jahechauháta Estados Unidos gobierno ha'eha peteĩ hatĩ pe mymba ovecha-oguerekóva joguaha Apocalipsis trece-pe, ha Protestantismo osẽva'ekue Ypytũ Áragui ha'e hague ambue hatĩ. Pe Protestantismo hatĩ oiko Adventismo Millerita ramo upe momento-pe Estados Unidos protestantekuéra ombotove jave pe primer ángel marandu. Upe mba'e ñamoĩporã rire, jahechauháta pe Protestantismo hatĩ rembiasakue ha pe Republicano hatĩ rembiasakue ohoha joja ojuehe, ha orekoha característica profética ojojojáva. Opáichavo, mokõivẽva oĩ peteĩteĩ pe mymba ári, upéva orrepresenta mokõivẽva hatĩ ha'eha contemporáneo ojupe. Ahechauháta peteĩ techapyrãnte ko paralelismo rehegua pe iglesia ha estado hatĩkuéra rehe Estados Unidos-pe. Mokõivẽva “hesarái” ijeheguiete haña.

Isaías veintitrés ohechauka pe punto profético-pe pe pokatu papal rehe oñembyesarái haña setenta año pukukue, ha umi setenta año simbólico javekuépe umi kuimba'e oñembyesarái papado rehe ha mba'érepa Oje'e umi Ary Pytũha ha'eha Ary Pytũha. Pe trompo protestante rembiguái ñe'ẽ, oñemboja'orõ guare hikuái tupao católica-gui, ha'e va'ekue la Biblia ha la Biblia añoite. Oñembyesarái hikuái la Biblia omombe'uha ñandéve mávapa añetehápe pe papado. Oñembyesarái hikuái pe marandu oñeñongatúva pe kuatia marangatu ojeroviapyrépe chupekuéra, ha he'íva oikoha hikuái umi ñemo'ãhára tenondegua henderehe.

“Umi tapicha oñembotavyva iñentendépe pe ñe'ẽ rehe, ha ndohecháiva pe antikristo he'iséva, katuete oñemoĩta antikristo ykére. Ndaipóri véima ára ñande hañaicha ñandejehe'a haña ko

yvy arapyre. Daniel oĩ hína ilótepe ha hendápe. Oñentende va'erã Daniel ha Juan profesía. Ha'ekuéra ojointerpretáva ojupe. Ome'ẽ hikuái ko yvy arapyre añetegua opa tapicha oikuaava'eráva. Ko'ã profesía oikova'erã testígoramo ko yvy arapyre. Iñembyaje rupive ko'ã ára pahápe, ha'ekuéra voi oñemyesakãta." Kress Collection, 105.

Upéicha avei, pe akãratĩ republicano ohechaukáva Tetã peteĩ reko Estados Unidos rembiapokue va'erãkuri tavayguakuéra rupive ha tavayguakuérape ñuarã; ha katu Estados Unidos retãygua kuéra avei hesarái pe kuartia marangatu ojeheja va'ekue ipopekuéra. Pe kuartia marangatu ha'e hína pe Constitución de los Estados Unidos, ha pe ñe'ẽmbyrã pe tetã rembiapoguasú rehegua, ojejapova'ekue tavayguakuérape ñuarã, ha'ekuri tupao ha Estado ñemboja'o. Hesarái hikuái pe marandu oĩva pe Constitución-pe, ojeheja va'ekue ipopekuéra, ha upe Constitución rehegua ñangarekohára ramo oje'e va'ekue hikuái.

"Ha toñemandu'a va'erã, Roma oñemomba'eguasúha araka'eve noñemoambueiha. Gregorio VII ha Inocencio III rembiapokue'ypy guive ha'ehína gueteri Tupao Católico Romano rembiapokue'ypy. Ha oguerékóramo añetehápe pu'aka, omoĩta en práctica ko'áva ko'ágã avei peteĩchagua mbarete reheve ymaite guive sa'arykuérape ojapohaguéicha. Protestánte kuéra sa'ieterei oikuaa mba'épa ojapo hikuái oñemoĩvo omoneĩ ha'gua Roma pytyvõ ára domingo ñemomba'eguasú rembiapópe. Ha'ekuéra oñeha'ã aja ohupyty ha'gua hembipota, Roma katu ohekajey hína omoñepyryjey ha'gua ipu'aka, omyengovia ha'gua pe ijyvateve ohovasa'ỹva operdékuri. Toñemopyenda peteĩ jeýnte Estados Unidos-pe pe principio tupao ikatuha oipuru téra oguereko poguýpe Estado pu'aka; umi jerovia rehegua jehecharamoha ikatuha oñemongakuaa léi secular rupive; mbyky ha'guáiicha, tupao ha estado autorida oisãmbyhy va'erãha tapicha py'apýpe, upéicharõ Roma jeity ko tetãme ojeasegura."

"Ñandejára ñe'ẽ ome'ẽma marandu ñemongyhyje rehegua pe mba'e vai oúvagui; ha ko kóva noñehendúiramo, pe mundo protestánte oikuaáta mba'épa añetehápe Roma rembipota, ojehechakuaa ha'guáiicha sapy'aitépe, ndaikatumbo'ávẽima okañy ñuhãgui. Ha'e okakuaa hína kirirĩháme mbareterãme. Iñemoarandu rehegua oipysyrõ hína imbarete tetã rembiapoukapy renda kuérape, umi tupaope, ha yvypóra kuéra korasõme. Ha'e ombyaty hína umi tetã guasu ha hatáva, ijyvate ha tuicháva, umi kañyhápe ikatu ha'guáiicha oñembopyahu jevy umi yma guarã jejopy vai. Kañyhápe ha avave ndoikuaái ha'guáiicha omombarete hína imbaretekuéra omotenonde ha'gua hembipota tee, o'guahẽ vove ára oinupã ha'guáiicha. Opa mba'e ha'e oipotáva ha'e peteĩ yvy renda iporáva ha'gua chupe guarã, ha ko kóva oñeme'ẽma chupe. Pya'e ha'guáiicha jahecháta ha ña'andúta mba'épa pe elemento romano rembipota. Oimeraẽ ojeroviáva ha iñe'ẽrendúva Ñandejára ñe'ẽ rehe, upévale oguerútama ñemotĩ ha jehasa asy." The Great Controversy, 581.

Ikatúramo rejuhu oimeraẽva peteĩ ñe'ẽryru oñemoherakuáva'ekue 1950 mboyve, ha eheka pype "kuña pytã asy sa'yva" téra ambue jehechauhaka upe ñe'ẽjoaju rehegua Apocalipsis diecisiete-gui, opa umi ñe'ẽryru 1950 mboyvegua omombe'u porã pe Tupao Católico Romanoha pe kuña rekovéva vai Apocalipsis diecisiete-peguaíicha. Estados Unidos, Apocalipsis trece-pegua mymba yvýgui osẽva mokõi ratĩva, hesarái ipykue rehe, taha'e pe ratĩ Protestantismo rehegua téra pe ratĩ Republicanismo rehegua. Mokõivéva ko'ã temimoĩmby oñemoheñoĩ pe ñemoĩ guasu rupive ombotovévo papado jerovia rehegua ñepyrymbarete ñembyasýva ha mburuvichakuéra

ñembaretépe política rehegua omoirũva'ekue chupe, térã, he'iháicha la Biblia, umi mburuvichakuéra “oñemoakãratĩva'ekue” hendive. Mbove ñañepyrũ Isaías mokõipa mbohapy rehe, mbykymiete ñame'ẽta peteĩ jehechapa umi ambue pa ary jey Isaías ohechauka haña peteĩ “marandu ñehundi rehegua”; opavave umi once “mba'ehusúva” niko upéichaite hína.

Isaías trece ha'e Babilonia mba'e pohýi “ára paha”-pe. Babilonia, jepe pe tupao katóliko oguereko ha omotenonde chupe umi ára pahápe, oñemohenda mbohapy mbarete rehe ogueraháva ko yvy Armagedón-pe Apocalipsis capítulo dieciséis-pe. Capítulo trece ñe'ẽmarandu ñehundiháre Babilonia pyahúre oĩ mbohapy mbarete oñetehechauka haña; Babilonia, Lucifer ha Asiria, ohechaukáva mymba (Asiria), mbói guasu (Lucifer) ha maranduhára japu (Babilonia). Asiria ha Babilonia ha'e umi mokõi mbarete ohundíva Tupã oipurúva okastiga haña Israel yma guarépe; Asiria ou raẽ, ogueraha haña tembiguáiramo umi diez tribu yvategua, ha upéi Babilonia ogueraha Judá mokõi tribu yvy gotyogua.

Israel ha'e peteĩ ovecha isarambíva; umi león omosẽ chupe mombyry: tenonderã Asiria ruvicha guasu ho'u chupe; ha ipahápe ko Nabucodonosor, Babilonia ruvicha guasu, omopẽ ikãnguekuéra. Upéva peicha he'i Jehová de los ejércitos, Israel Jára: Péina ápe, che akastigáta Babilonia ruvicha guasúpe ha ilérrape, akastigahaguéicha Asiria ruvicha guasúpe. Jeremías 50:17, 18.

Ñepyrũrã, Asiria ogueraha Israel retãygua yvategua pa'a atyguasú mokõiva ñembyaty ñembyapýpe; upéi Babilonia ogueraha Judá retãygua yvýguigua mokõi ñembyaty ñembyapýpe. Mokõivéva ko'ã ñembyapýpe oiko va'ekue ha'e Levítico 26-pe “siete tiempos” ñembyajehu. Pe “siete tiempos” oĩva Levítico-pe ha'e pe profecía ára rehegua peteĩhaite William Miller ojuhu va'ekue, ha upéva ohechauka Asiria ojapyhy ramo guare pe ñembyaty yvategua, upéva omoñepyrũ hague peteĩ ñemosarambi ipukuva mokõi mil quinientos veinte ary pukukue. Upe ára ñemohenda oñepyrũ ñembyapy guive ary 723 a.C.-pe ha opa pe “tiempo del fin”-pe ary 1798-pe. Umi ñembyaty yvýguigua katu Babilonia ogueraha ñembyapýpe ary 677 a.C.-pe, omoñepyrũvo pe “siete tiempos” ouva Judá rehe, opa va'ekue pe tenda peteĩme profecía 2300 ary rehegua Daniel 8:14-pe, 22 de octubre de 1844-pe. Asiria ha Babilonia omboaje peteĩchagua tembiaporã castigo rehegua Tupã tavaygua ñemoĩ vai rehe, ha katu pe castigo oñemboguata raẽ Asiria rupive ha upéi Babilonia rupive.

Pe capítulo trece-pe oñembojoajúva proféticamente umi mbohapy pu'aka, Babilonia ha'e Asiria ra'anga, pórke ou kuri upe rire ha upéichante avei ojapo pe tembiapo Ñandejára tavayguakuéra rehe.

Pe capítulo quince-pe, pe mba'e pohýi Moab rehegua ha'e umi iglesia protestante kuérare.

“Ko ñemombe'u Moab rehegua ohechauka umi tupao ojoguáva Moab-pe. Ndopytái hikuái pe tenda tekotevẽhápe, ñangarekoha jeroviahaicha. Nomba'apói joajúpe umi arandu yvagapeguándi, oiporúvo pe katupyry Tupã ome'ẽva chupekuéra ojapo haña Tupã rembipota, ombojevývo pytũmbýpe pu'aka haña, ha oipurúvo opaite pu'aka Tupã ome'ẽva chupekuéra omotenonde haña añetegua ha tekojoja ñande yvy ape ári. Oikuaa hikuái pe añetegua, péro ndojapói hikuái pe oikuaáva.” Seventh-day Adventist Bible Commentary, volumen 4, 1159.

Pe iglesia protestante ho'áva peve niko pe iglesia osegúva'ekue uguata Ñandejára ndive ambue protestantismo ojei jave pe mokõiha ánhel marandupe. Moab hina Adventismo, pe protestante hatĩ ho'áva.

Pe capítulo dieciséiete oñe'ẽ Damasco rehe, ha ojehechauka ichupe peteĩ táva oñemboguétetava ramo. Peteĩ táva ha'e peteĩ símboloramo peteĩ rréino rehegua, ha pe rréino oñemboguétetava umi "ára pahápe" ha'e Estados Unidos.

Pe capítulo diecinueve ha'e pe profesía ñehundi rehegua Egipto rehe, ohechaukáva Naciones Unidas ha opaite ko mundo.

Mbohapy marandu ñehundi rehegua capítulo mokõipa peteĩ-pe oje'e pe yvy vaietereíva desierto pegua yvate gotyo rehe, Dumah ha Arabia rehe. Ko'ã mbohapy marandu ñehundi rehegua ohechauka Islam, ojogueraháicha pe mbohapy ñeñandu vai Apocalipsis 8:13-pe.

Mokõipa veintidós-pegua ñe'ẽmarandu ñehundi rehegua ohechauka umi Adventista Laodiceagua ojepoiha umi Adventista Filadelfiagua-gui pe léi domingo-pe.

Ha upéi, pe mokõi haña capítulo treinta-pe jajuhu umi mymba kuéra sur pegua pohýi, ha'éva peteĩ mokõiha ta'anga omyesakáva umi Adventista Laodiceagua ñemopu'ãre. Oñembyatyvo opa umi pohýi Isaías pegua, ha'eteháicha oñe'ẽ opaite umi marandu'ypy ára pahápeguare. Aiporavo Isaías veintitrés ikatu hañaicha ahechauka Estados Unidos rembiasakue, ha'éva mburuvicharenda poteĩha Biblia marandu'ypy pegua, ogovernaha 1798 guive pe léi domingo peve.

"káda peteĩva umi proféta yma guaréva oñe'ẽ sa'ive haña ijára'ãrõpeguarã ha hetave haña ñande ára rehe, upéva ñe'ẽprofesiaháva oguereko mbarete ñandéve guarã", opaite ñe'ẽ profétika ojepytyso umi mba'e oikótavare ko yvy pahápe. Ko ahetegua, oñembojoajúvo pe mba'e rehe "opaite umi kuatiañe'ẽ Biblia rehegua ojoaju ha opa" Apocalipsispe, omopyenda pe kuatiañe'ẽ Apocalipsis peteĩ tendáiramo ojepuru hañaicha ñemyesakãrã haña pe testimonio profético umi mba'e oikótava ko yvy pahápe rehegua.

Apocalipsis pe mokõiha irundy capítulo-pe jahecha pe kuña guasu tekovai oikóva umi mburuvicha yvy arigua ndive ha hi'arapaha jeypyre.

Ha ou peteĩva umi siete ánhelgui, pe oguerékóva umi siete kópa, ha oñe'ẽ chendive, he'ívo chéve: Eju ko'ápe; ahechaukáta ndéve pe tekombo'e vai guasu oĩva heta y ári rehegua jehupytyrã: ha hendive umi mburuvicha guasu yvy arigua oporomomorã, ha umi oikóva yvy ape ári oka'u pe víno oúva heko vai poromomorãgui. Apocalipsis 17:1, 2.

Umi maranduhára araka'eve ndojokói ojuehe.

Ha umi marangatu ñemoñe'ẽhára kuéra espíritu oĩ umi ñemoñe'ẽhára kuéra poguýpe. Tupã niko ndaha'úi ñembyaty apañuãi ha sarambi apoha, ha'e katu py'aguapy rehegua, opa umi marangatu iglésia-kuérape guáicha. 1 Corintios 14:32, 33.

Yvy paha opávope, "pe kuña guasu tekovai rehegua uguapýva heta y ári" jehustisia, upe kuña guasu tekovai rehegua "ha hendive yvy ruvichakuéra oporomoakãratĩ va'ekue," upe kuña guasu

ojapo va'ekue "yvy ape arigua kuérape" oka'u haña "hembiaapo vai ka'aru rupi"; Isaías ohechauka chupe "kuña rekovai" ramo, oñembyesarái hañaicha "mburuvicha peteĩ ára pukukue," téra setenta año profético aja. Oñemohu'ã vove umi setenta año, Tiro "oporomoakãratĩta opaite tetãnguéra yvy arigua ndive." Isaías kuña rekovai ha'e Juan kuña guasu tekovai rehegua. Isaías kuña rekovai ha Juan kuña tekovai rehegua ohechauka Tupao Katóliko Romano, peteĩ kuña niko ha'e peteĩ tupao ta'anga Ñandejára Ñe'ẽme.

Kuñanguéra, peñemoĩ pene ména kuérape poguýpe, peñemoĩháicha Ñandejárape. Pe ména niko hína kuña akã, Cristo ha'ẽicha iglesia akã; ha'e voi ha'e pe rete pysyrõhára. Upévore, iglesia oñemoĩháicha Cristo poguýpe, upéicha avei tañemoĩ kuñanguéra iména kuéra poguýpe opa mba'épe. Kuimba'ekuéra, pehayhu pene rembirekópe, Cristo ohayhuháicha avei iglesia-pe ha ome'ẽ ijehe hese; ikatu hañaicha omomarangatu ha omopotĩ chupe y ñembojohéi rupive ñe'ẽ reheve, haña hañaicha oikuave'ẽ ijehegui peteĩ iglesia mimbipáva, ndaipóri haña ipype ky'a, téra chapy, téra mba'e upéicha guáva; ha haña hañaicha imarangatu ha marã'ỹ. Upéicha avei kuimba'ekuéra oĩva'erã ohayhu haña hembirekópe hete teeicha. Pe ohayhúva hembirekópe, ojeahyhu ijehe voi. Avave niko araka'eve ndoja'ei ijehe rete rehe; upéva rangue omongaru ha oñangareko hese, Ñandejára ojapoháicha iglesia rehe. Ñande niko hína hete pehẽngue, ho'ógui ha ikangukuégui. Upévore kuimba'e ohejáta itúva ha isýpe, ha oñembojoajúta hembirekóre, ha mokõivéva oikóta peteĩteĩ so'o. Kóva ha'e peteĩ mba'e ñemimby tuichaite: che katu aña'ẽ Cristo ha iglesia rehe. Upéicharõ jepe, peteĩteĩva pendehegui tohayhu hembirekópe ojeahyuháicha ijehe; ha pe tembireko tohechauka haña omomba'eha iménape. Efesios 5:22–33.

Apóstol Pablo ohechauka pe Tupao Cristo rehegua ojehechauka haña profétikamente peteĩ kuñáramo. Upévore, peteĩ kuña profecía pe he'ise peteĩ tupao; ha katu Cristo Tupao niko "marangatú ha mba'eveichagua ky'a'ỹre". Peteĩ tupao imarangatu'ỹva ojehechauka peteĩ kuña imarangatu'ỹváramo; upéicha rupi Isaías ohechauka peteĩ tembiguái kuña reko vaiha, ha Juan peteĩ kuña itavy rekovai hañaicha. Umíva ohechauka pe papado peteĩ kuña rekovai ramo, ha Tupã Tupao katu peteĩ kuñataĩ haña.

Che niko haña ñanderehe tañembyasy Tupãgui guaréva reheve; che pendejokua peteĩ kuimba'e añoite ndive, ikatu hañaicha aporokuave'ẽ peẽme Cristo-pe peteĩ kuñataĩ marangatúramo. 2 Corintios 11:2.

Tupã iglesia ndaha'ei añaonte oñerrepresentáva peteĩ kuñataĩ ramo, ha katu oñemoĩ haña peteĩnte ména rehe. Tiro ha Juan rekóva kuña guasu tekovai oikove tekovai yvy ruvicha guasu ndive. Iglesia Católica oguereko joaju heta kuimba'e ndive, ndaha'ei peteĩnte ndive. Daniel ñanembo'e umi mburuvicha guasu ha'eha rréino.

Kóva hína pe kerayvoty; ha romombe'úta pe he'iséva mburuvicha guasu renondépe. Nde, mburuvicha guasu, ha'e peteĩ mburuvicha guasu kuéra apytégua; Tupã yvagagua niko ome'ẽ ndéve peteĩ rréino, pokatu, mbarete ha mimbipa. Ha mamópa oiko yvypóra ra'y kuéra, ñúmegua mymba ha yvágapegua guyra kuéra, ome'ẽ nde pópe, ha ojapo ndehegui sãmbyhyhára opa umíva ári. Nde hína ko akã órogui. Ha nde rire opu'ãta ambue rréino ndehegui michívéva, ha upéi ambue mbohapyha rréino kuarepótgui, oisãmbyhytáva opa yvy

ape ári. Ha pe irundyha rréino imbaretéta hierroicha; hierro niko omongu'ipa ha omomba'e'o opa mba'e; ha hierroicha omongu'ipáva ko'áva opaite, péicha avei omongu'ipáta ha ombopirupáta. Daniel 2:36–40.

Daniel mokõi-pe, Biblia profecía rupi umi reino oñemombe'u ha oñemyesakã. Daniel omyesakãvo pe sueño Nabucodonosor-pe, he'i chupe ha'eha pe akã órova. Pe akã órova ha'e peteĩ mburuvicha guasu, ha katu peteĩ mburuvicha guasu orrepresenta peteĩ reino. Tupao Romano Católico ha'e pe kuña rekoky'a guasu oiko haña teko vai rehe opaite yvy arigua mburuvicha guasu ndive, setenta ary profético paha-pe. Umi mburuvicha guasu ha'e símbolo kuimba'ekuéra rehegua, ha Tiro ha'e peteĩ kuña ky'a. Peteĩ kuña ha'e peteĩ tupao, peteĩ kuña itavýva ha'e peteĩ tupao marangatu'ýva; peteĩ kuimba'e ha'e peteĩ mburuvicha guasu ha peteĩ mburuvicha guasu ha'e peteĩ reino. Peteĩ kuña ha'e peteĩ tupao ha peteĩ mburuvicha guasu ha'e peteĩ estado. Pe joaju ndoikóiva léi he'iháicha ko'ã mokõi entidad apytépe orrepresenta tekovaíre ñemoakãratĩ espiritual.

Tetã peteĩ rekoha teéva hína Estados Unidos Léi Guasu, ha upépe oñemoĩ porã mba'éichapa tekotevẽ oñemomombyry haña ko mokõi entidad. Jepémo ndajajapopáiramo gueteri Tiro rehegua jehechauka Tupao Katólico Romano ramo, ko'ápe ojehecha porã oñeñe'ẽ haña ambue símbolo Isaías mokõipa mbohapy-pe ohechaukáva kuimba'e ha kuña simbolismo—tupao ha estado.

Pema'ẽ pe Caldeakuéra yvýre; ko tetã ndaipóri va'ekue, pe Asirio omoñepyrũ meve chupekuéra umi oikóvape ñu mbytépe ñuarã: ha'ekuéra omopu'ã itórrekuéra, omopu'ã ipalasiónguéra; ha ha'e ogueru chupe ñehundi hañaáme. Isaías 23:13.

Pe versíkulope, pe Asiria oñemopyenda umi Caldeakuéra yvy, ha omoĩ upépe mokõive “tórre” ha “palásio”. Pe Asirio ha'e peteĩ símbolo Nimrod rehegua, ha umi Caldeakuéra ohechauka Babilonia rembiapokue ñemimbyry jerovia atykuéra ruvichakuérape. Peteĩ “tórre” ha'e peteĩ símbolo tupaogua. Jesús omombe'úrõ guare pe parávla pe parrál rehegua, Hermana White oikuaauka pe parávla rehe kóicha:

“Pe ñe'etekovepýpe, pe ogajára ohechauka va'ekue Tupãme, pe parrál pe tetã judíape, ha pe ykére oñemoĩva kora pe léi divína oservi va'ekue ñangarekoháicha. Pe tórre katu va'ekue peteĩ símbolonte pe témplogui.” Desire of Ages, 596.

Pe asirio omoñepyrũ pe caldéokuéra yvy, ha'ekuéra omopu'ã hague peteĩ tupão (tórre) ha peteĩ “mburuvicha róga”. Peteĩ “mburuvicha róga” ohechauka peteĩ “mburuvicha guasu”, ha upéva katu ohechauka peteĩ rréino. Peteĩ rréino avei ojehechauka peteĩ távicha ramo.

Ha he'i: Peju ñamopu'ã haña ñandéve peteĩ táva ha peteĩ tórre, ijyvate ohupyty hañaicha yvágape; ha ñañemomba'e haña peteĩ téra rehe, ani haña ñañemosarambi opa yvy ape ári. Génesis 11:4.

Pe “tórre” ha pe “palásio” pe Asiriagua omopyenda va'ekue hína pe “táva” ha pe “tórre” Nimrod omopu'ã va'ekue.

Ha umi rete omanóva opytáta pe táva guasu rape mbytére, pe ojehenóiva espirituálmente Sodoma ha Egipto, upépe avei ñande Ruvicha ojekrusifika va'ekue. Apocalipsis 11:8.

Ñe'ëngue omombe'u ñandéve pe "táva guasu" oíva Apocalipsis capítulo once-pe ohechauhaka Francia retãnguéra guasu pe Arapokõindy Francia pegua aja.

"Pe 'táva guasu' mbytépe ojejuka haña umi testígo, ha upépe opyta haña hetekue omanóva, ha'e 'espirituálmente' Egipto. Opa tetã oñemombe'úva Biblia rembiasakuepe apytépe, Egipto ha'e pe tetã ipy'aguasuvéva oñembotovévo Tupã oikovéva rekoha ha oñemoĩ haña iñe'ẽmondo kuéra rehe. Avave mburuvicha guasu noñemoĩri araka'eve peteĩ pu'aka ha ñe'ẽhatã reheve yvágagui autorida rehe, ojpohaguéicha Egipto ruvicha guasu. Moisés ogueru ramo guare chupe pe marandu Ñandejára rérape, Faraón oñemboja'o haña he'i peteĩ jeýpe: 'Máva piko Jehová, ahendu hañaicha iñe'ẽ Israel amondo hañaicha? Che ndaikuaái Jehovápe, ha upéva ári ndamondomo'ãi Israel.' Éxodo 5:2, A.R.V. Kóva hína ateísmo, ha pe tetã ojeguerékova Egipto ramo ome'ẽta avei iñe'ẽ peteĩ ñembotovépe upéichaite Tupã oikovéva derecho rehe, ha ohechauhaka peteĩ espíritu ijojaha'ỹva jerovia'ỹ ha ñemoĩmbaretépe. Pe 'táva guasu' oñemboja avei, 'espirituálmente,' Sodoma rehe. Sodoma rekovaikuépe, Tupã léi rehe jejavyépe, ojekuaa porãvéva va'ekue tekovai ky'árupi. Ha ko angaipa avei va'erã peteĩ tekotevẽ ojehecharamovéva pe tetã omohu'átava ko escritura he'íva."

"Upéicha rupi, maranduhára ñe'ẽ he'iháicha, ary 1798 mboyve'imi opu'ãta peteĩ pu'aka peteĩ mba'e vaígui ha Satanás reko rehegua, oñorairõ haña Biblia ndive. Ha pe yvýpe Ñandejára mokõi testígo remimombe'u oñembogue ha oñemokirirĩ hañaicha, upépe ojechauhaka Faraón ateísmo ha Sodoma tekovai."

"Ko profesía oguereko peteĩ ñemohu'ã iporãitereíva ha ojechakuaáva porãiterei Francia rembiasakuepe. Revolución aja, ary 1793-pe, 'yvy ape ári, peteĩhaite jey, oñehendu peteĩ aty kuimba'ekuéra rehegua, heñóiva ha oñembo'éva civilización ryepýpe, ha ojapóva ijehegui peteĩ tetã Europagua iporãvéva peteĩva sãmbiyhy haña, omopu'ãha hikuái oñondivepa ijayvu haña omoneĩ'ỹvo pe añetegua imarangatuvéva yvypóra ánga omoguahẽva, ha oheja haña peteĩ ñe'ẽme Tupã rehe jerovia ha ñemomba'e.'—Sir Walter Scott, *Life of Napoleon*, vol. 1, ch. 17. 'Francia ha'e pe tetã añoite ko yvy ape ári rehegua ikatu hañaicha ojehecha haña kuatia añeteguápe, tetãramo, omopu'ã hague ipo ojehecharamóva ñemoĩ haña peteĩ ñorairõ abiertope Arapy Apoháre. Heta voi oĩ va'ekue ha ko'ãga gueteri oĩ Inglaterra-pe, Alemania-pe, España-pe, ha ambue hendápe, ñemongarai vaihára ha jerovia'ỹhára; hákatu Francia oñemboja'o ambuekuéragui ko yvy rembiasakuepe, pe estado peteĩnte ramo, hembiaipoukapy rupi iAty Léi Apoha rupive, he'íva ndaiporihá Tupã, ha upéva rehe pe táva pukukue pe tavaguasu guasu pegua, ha hetaitereive ambue hendápe, kuñanguéra avei kuimba'ekuéra ndive, opurahéi ha ojeroky vy'ápe omoneĩvo pe marandu.'—*Blackwood's Magazine*, noviembre, 1870." *The Great Controversy*, 269.

Pe "táva guasu" oje'éva Apocalipsis capítulo once-pe ha'e va'ekue tetã Francia, ohasava'ekue peteĩ "decreto de su Asamblea Legislativa" omoñe'ẽrõ haña ndaiporihá Tupã. Pe decreto ha'e va'ekue peteĩ jehechauhaka ateísmo rehegua, ojechauhakaíicha Faraón pu'aka'ẽme. Peteĩ táva guasu ha'e peteĩ rréino, téra peteĩ "tetã" téra peteĩ "Estado". Apocalipsis capítulo once-pe Francia oñemoheñói mokõi símbolo-gui—Egipto ha Sodoma.

Ñandejára Ñe'ẽme ñanemomarandu: "Kóva hína ateísmo, ha pe tetã Egipto rehegua omoherakuãta peteĩ ñeñemoĩ ijojaha'ỹva pe Tupã oikovéva rembiapoukapy rehe, ha ohechauhaka peteĩ espíritu

upeichagua, jerovia'ỹ ha ñemoĩ mbarete rehegua. 'Pe táva guasu' avei oñembojoja, 'espiritualmente,' Sodoma rehe. Sodoma rekovaikue, omboykévo Tupã léi, ojehechauka porãvémi kuri tekovai ky'a porúpe."

Pe táva térã tetã guasu Francia oñerrepresenta simbólicamente peteĩ tetãme (Egipto) ha peteĩ távape (Sodoma). Egipto "ñe'ẽta", ha pe tetã ñe'ẽ oñerrepresenta gobierno rembiapokue, ndaha'ei tupão rembiapokue. Egipto ha'e va'ekue pe Estado ha Sodoma ha'e va'ekue pe tupã; kóva hína pe representaci3n ojejuhúva Apocalipsis capítulo once-pe.

"Pe tetã 'ñe'ẽ' ha'e hína hembiapo umi iñautorida legislativa ha judicial rehegua." The Great Controversy, 442.

Apocalipsis capítulo once-pe Juan omombe'u umi oiko va'ekue pe Revolución Francesa-pe ta'ãnga profétika rupive. Pe Revolución añeteguáva ome'ẽ heta testimonio histórico ohechaukáva añeteha umi Juan marandu'ypy ko capítulope. Juan opredíki raẽ, upéi pe Revolución Francesa omohu'ã pe marandu'ypy, ha upéi avei—mokõivéva, pe marandu'ypy ha pe ñemohu'ã histórico upe marandu'ypy rehegua—ohechauka ha ombojoja umi mba'e oikótava yvy ape ári opa hañuáicha, jey vove peteĩ tetãgua pokatu oñembyaíva oñembojoaju peteĩ tupao oñembyaívandi. Añetehápe, peteĩ jejuka tuichaiterei osẽ upe ñemendareko marangatu'ỹgui. Ñandejára Rréino avei hína peteĩ táva guasu.

Ha'e che rupi che reraha pe espíritupe peteĩ yvyty tuicha ha yvate gotyo, ha ohechauka chéve pe táva guasu, Jerusalén marangatu, oguejyva yvágagui Tupãgui. Apocalipsis 21:10.

"Oju pe novio, ko'ápe oñemyesakáva, oiko pe menda mboyve. Pe menda he'ise Cristo ogueraha haña Ijáva Reino. Táva Marangatu, Jerusalén Pyahu, ha'éva pe tãvaguasu ha pe ta'ãnga ohechaukáva pe Reino, oñehenói 'pe novia, pe Ovecha Ra'y rembireko.' Pe ánhel he'i va'ekue Juanpe: 'Eju ko'ápe, ahechaukáta ndéve pe novia, pe Ovecha Ra'y rembireko.' 'Che rerahaha'ekue pe espíritupe,' he'i pe proféta, 'ha ohechauka chéve upe táva guasu, Jerusalén marangatu, oguejyha yvágagui Tupãgui.' Apocalipsis 21:9, 10." The Great Controversy, 426.

Nimrod pu'aka ojehechauka iñemopu'ã peteĩ tórrer ha peteĩ táva rupi, ha upéva ohechauka yvy ape ári opa haña jave pe joaju iglesia ha Estado rehegua, opa maranduhára niko oñe'ẽkuri yvy ape ári paha rehe. Nimrod pu'aka avei ha'ékuri peteĩ ñeñepyrũrã pe pu'aka Lucifer rehegua, ha'e oipotágui oguereko ipoguýpe mokõivéva Tupã iglesia ha Tupã Estado.

Mba'éichaitépa regue'a yvágagui, Lucifér, pyhareve ra'y! mba'éichaitépa reñemombo yvýre, nde remokangy va'ekue tetãnguéra! Nde niko ere nde py'apýpe: Ajupi va'erã yvágape, amopu'ãta che guapyha Tupã mbyjakuéra ári; aguapýta avei aty yvyty ári, yvate gotyo ykére; ajupíta arai yvatekuéra ári; aime haña pe Yvatetegasúicha. Isaías 14:12–14.

Isaías oikuaaukaháicha Lucifer py'a ñemimby rembipota oiko haña "Pe Yvatetegasúicha", hechauka Lucifer ohekaha uguapy haña mokõi apykápe iñambuéva porãite ojuhegui. Ha'e oipota "omopu'ã" haña "itróno Tupã mbyjakuéra ári" ha avei "uguapy haña aty yvyty ári, yvate gotyo rembe'ýpe."

Pe tróno ha'e peteĩ símbolo mburuvicha guasu pokatu rehegua — térã Estado pokatu rehegua — ha “yvate gotyo rembe'ýpe” ha'e Tupã iglésia.

Peteĩ Purahéi ha Salmo Coré ra'ykuérape guarã. Ñandejára tuicha, ha tuichaiterei oñemomba'eguasuva'erã ñande Jára tavaguasúpe, imarangatu yvýpe. Iporãite ijysaja rupi, ha opa yvy arýgui vy'aha hína Sión yvyty, yvate gotyo, pe Mburuvicha Guasu táva. Tupã ojekuaa ipalasiópe kuéra peteĩ tenda ñemimbyrãramo. Salmo 48:1–3.

Jerusalén ha'e “pe Táva Mburuvicha Guasúgui”, upéicha ohechauka haña Tupã guapyha político, ha Jerusalén avei ha'e “imarangatuhápe yvyty”, “yvate gotyo”, upéicha ohechauka haña Tupã guapyha religioso. Ypy guive Satanás pu'aka'ỹ ha ñorairõ ojehechauka ijaikuaaukahápe ipota haña ogoverna mokõivéva Tupã iglesia ha Tupã Estado ári. Upéi Satanás omotenonde Nimrod pu'aka'ỹme, ha pe yvy ha'e omoñepyrũ va'ekue caldéokuérape guarã ojehechauka peteĩ vyvramóicha Nimrod omopu'ãhápe mokõi mba'e: peteĩ tórre ha peteĩ táva—iglesia ha estado.

Upévore, Isaías kuña itavyva ha Juan kuña guasu itavyva oiko jave tekorei yvy ruvichakuéra ndive, profesia omarkaha peteĩ joaju marangatu'ỹ oikoháta Iglesia Católica Romana ha yvy ruvichakuéra apytépe setenta ary profesiagua pahápe.

Isaías marandu hechapyrãha omombe'u Tiro, kuña reko vaiha, ñembojovake capítulo mokõipa mbohapyépe; ha Juan omombe'u upe tembiapokue ñembojovake peteĩ kuña pytãmbýva ra'ãngápe, ojehechaukáva “Babilonia Guasu” ramo. Mbohapyha testigo upe ñembojovake peteĩchagua rehe, upe kuña reko vaíva rehegua, ha'e kóva:

“Pe kuña (Babilonia) ojehechauka haña Apocalipsis 17-pe oje'eha hese: ‘oñemonde pytãmbý ha pytã asy reheve, ha oñembojegua óro, ita hepyetereíva ha pérora reheve, oguerékóva ipope peteĩ kópa óroguigua henyhêva mba'e jeguaru ha ky'a rehe:... ha iyyva renondépe ojehaíva peteĩ téra, Misterio, Babilonia tuichavéva, umi kuña reko vai rekosýva sy.’ He'i proféta: ‘Ahecha pe kuñame oka'uha umi marangatu ruguy rehe, ha Jesús mártir-kuéra ruguy rehe.’ Upéi avei oje'e Babilonia reheha ‘upe táva guasu, oguerékóva mburuvicha haña yvy arigua ruvicha-kuéra ári.’ Apocalipsis 17:4–6, 18. Pe pokatu heta siglo aja omantene va'ekue peteĩ poguýpe guyrusu haña Cristiandad monarca-kuérape ha'e Roma.” The Great Controversy, 382.

Tiro ha'e pe tupao Katóliko Románo umi “ára pahápe”. Upe jave papado osêta ha opurahéita umi purahéi ombotavy haña mburuvichakuéra yvy ariguápe, upéicha ogueraha mburuvichakuérape pe tekovai apópe, ha'éva profétikamente pe joaju tupao ha estado rehegua.

Ha oikóta upe árape, Tiro oñembyesaráita setenta ary pukukue, peteĩ mburuvicha guasu ára-kuéraicha; ha setenta ary pahápe, Tiro opurahéita peteĩ kuña rekovai ramo. Isaías 23:15.

Peteĩ mburuvicha guasu ha'e peteĩ reino profecía bíblicape, upévore Tiro oñembyesaráita pe ára peteĩ reino profético oisãmbyhy haña setenta año pukukue.

Ha oikóta upe árape, Tiro ojehesaráita hese setenta año aja, peteĩ mburuvicha ára-kuéraicha; ha setenta año opa rire, Tiro opurahéita kuña rekovai ramo guáicha. Egueraha peteĩ árpa, eguata tetãme, nde kuña rekovai ojehesarái hague; embopuka porã ne mbaraka, epurahéi heta purahéi,

ne mandu'a jey haña hese. Ha oikóta setenta año opa rire, Ñandejára oikuaaukátá Tiro-pe ipy'a porãha, ha ha'e ojevýta hembiapoukapy repykue rehe, ha oikóta kuña rekovai ramo opa tetânguéra yvy ape ári oíva ndive. Isaías 23:15–17.

Peteĩ rréino oisãmbyhýva setenta año profétiko pukukue aja, pe tupao katóliko romano oñembyesaráita. Umi setenta año paha gotyo, pe pu'aka papal “ombopúta mbaraka he'ẽ asy, opurahéita heta purahéi.” Profétikamente, peteĩ “purahéi” orrepresenta “jehasapyre.”

“Pe mboyve pe y guasu cristalicha guápe, guapyha mboyve, upe y vídrioicha gua oñembojehe'áva tata ndive—tuicha porãite hína Tupã mimbipa reheve—oñembyaty aty umi oguerékóva ‘pu'aka mymbaguasu ári, ha ta'ãngare ári, ha imárka ári, ha héra papapy ári.’ Oĩ Memeve ndive Sión yvyty ári, ‘oguerékóva Tupã arpa kuéra,’ ha upépe oñembo'y umi cien cuarenta y cuatro mil, ojepysóva yvypóra apytégui; ha oñehendu, heta y rembe'y ryapúicha, ha ára tuicha arapúicha, ‘umi arpista kuéra ryapu opurahéiva iárpa kuéra reheve.’ Ha opurahéi hikuái ‘purahéi pyahu’ guapyha renondépe, peteĩ purahéi avave ndaikatúiva oikuaa, ndaha'éiramo umi cien cuarenta y cuatro mil añónte. Upéva hína Moisés ha Memeve purahéi—peteĩ purahéi jejora rehegua. Avave, umi cien cuarenta y cuatro mil año haña, ndaikatúi oikuaa upe purahéi; ha'e rupi upéva ijehasa haña purahéi—peteĩ jehasa ndaipóriháicha ambue aty oguerékómava araka'eve. ‘Ko'áva hína umi oho memeva Memeve rapykuéri mamove ohóvape.’ Ko'áva, ojeguerahávo yvy guive, umi oikovéva apytégui, oñeñeñandu ‘yva tenondegua Tupã ha Memeve peguarã.’ Apocalipsis 15:2, 3; 14:1-5. ‘Ko'áva hína umi osẽ va'ekue jehasa asýgui tuichaitévagui,’ ha'ekuéra ohasa pe ára jehasa asy araka'eve ndoikóiva'ekue peteĩ tetã oĩ guive; ogueropu'aka hikuái Jacob jehasa asy angata; oñembo'y hikuái peteĩ mediador'ýre Tupã juicio kuéra ñehẽmbypa pahápe. Ha katu oñeñangareko hese kuéra, ‘ojoheipa rupi ijao kuéra, ha omorotĩ hague Memeve ruguype.’ ‘Ijurupe ndojejuhúi mba'eve japu: ha'ekuéra niko marã'ýva Tupã renondépe.’ ‘Upépare oĩ hikuái Tupã guapyha renondépe, ha omba'apo chupe ára ha pyhare itemplópe: ha pe oguapýva guapyha ári oiko haña hendivekuéra.’ Ha'ekuéra ohecha yvy oñembyai haña ñembyahýi ha mba'asy guasu rupive, kuarahy orekóvo pu'aka ohapy haña yvypórape haku tuichaitépe, ha ha'ekuéra voi ogueropu'aka jehasa asy, ñembyahýi ha y'uhéi. Ha katu ‘ndahasývemo'ãi hikuái ñembyahýigui, ni y'uhéigui avei; ni kuarahy ndojapymo'ãi hesekuéra, ni mba'eve haku. Pe Memeve oíva guapyha mbytépe omongarúta chupekuéra, ha ogueraháta chupekuéra y rendy oikovéva yvu kuérape: ha Tupã omokãmbáta opa tesay hesakuéragui.’ Apocalipsis 7:14-17.” The Great Controversy, 648.

“‘Hógape opavave oñeñe'ẽ henyhẽ haña Ijapýra rehe’ (Salmo 29:9), ha pe purahéi oporaíva omomba'éva opurahéitava — pe purahéi hekoasã rehegua — oikuaaukátá Tupã mborayhu guasu: ‘Tuicha ha hechapyrãite namba'apokuéra, Ñandejára Tupã Ipu'akapáva; tekojoja ha añete nde rape, umi ára ruvicha guasu. Mávapa ndorojeruréimo'ãi, Ñandejára, ha ndomomba'emo'ãi ne réra? nde añoite nikoarangatu.’ Apocalipsis 15:3, 4, R.V.” Education, 308.

Pápa renda opávo setenta año proféticokuépe pe papado “opurahéita he'ẽ asy, opurahéi heta purahéi, ikatu hañaícha” ha'e “nemandu'a jey haña hese.” Upe reino opávo oguerékóva poguýpe setenta año profético, tupao Katóliko Romano omomandu'áta yvy ári pe experiencia oikova'ekue

hembiasakue yma guarépe. Upe tembiasakuepe ha'e oisãmbyhy va'ekue autoridad moral ramo peteĩ joajupe guive ha'e ha Europa ruvicha guasu kuéra apytépe. Upe tembiasakue ojehechakuaa porãva Época de las Tinieblas ramo, ha opa pytũmby ikatúva mba'eveicharõ ojejoaju upe tembiasakue rehe, upépe pe Papado oisãmbyhy haguépe Europa ruvicha guasu kuéra ári, ikatu oñemombe'u peteĩ tembiapo iñepyrũmbyetéva rehe, upe omoheñoiva opa pytũmby oúva upe rire. Upe tembiapo va'ekue pe tupao ha Estado ñembojoaju, pe Europa ruvicha guasu kuéra ha tupao Katóliko ñembojoaju. Peteĩ matrimonio bíblico kuimba'e oisãmbyhy va'erã kuñakarai ári, péro pe fornicación oikova'ekue upe tembiasakuepe oĩ va'ekue ojere hañuáicha pe añetegua orden orekóva kuimba'e ha kuña joaju.

Setenta ary rireguápe oĩta peteĩ tuicha apañuãi, upe jave oñemohu'ãta pe mburuvicha guasu marandu ñemimbyry Bíblicopegua oguerékóva mborayhu yvóra ári pe tiempo ryepýpe, pe Papado oĩ jave proféticamente tesaráipe. Pe apañuãi yvóra tuichakue javegua oúva upe mburuvicha guasu ho'águi ombojepe'a tape pe tupao católica-pe oñepyrũ hañua omombe'u yvórape, umi ára hasýva oúva upe mburuvicha guasu ho'águi hañua ikatu hañuáicha ojekuaave, ko yvy tuichakue oikotevẽ oñemoĩ hañua pe autoridad moral tupao Católico Romano poguýpe, ojehechaukaháicha pe tembiasakue Edad Media Pytũmbýpe.

Pe rréino opa hañua ha pe papado opurahéi hañua pe purahéi hembiasakue rehegua, peteĩ jehasa historihádores ombohérava pytũmby ramo; upéicharõ, mba'éicha ikatúta upe tembiasakue pytũmbyete oiko hañua peteĩ marandu pe papado omoherakuátava yvy ruvichakuérape ikatu hañuáicha omyakã ratĩ hendive? Peteĩ apañuãi guasúpe, mba'ére piko umi ára yma guare jehasa, (ipurahéi) hembiasa ojekuaa'ỹ mboyve profétikamente, ome'ẽta pe lógica umi yvy ruvichakuéra oguerovia hañua pe jehasa pytũmby rehegua solución ramo iñapañuãi guasúpe?

“Peteĩ aty tuicha, umi ohecháva jepe romanismo rehe ndovy'áiha, noimo'ãi gueteri tuicha mba'eveha pe peligro oúva chugui ipokatu ha ijeheguete rupive. Heta he'i pe pytũ iñarandupy ha tekopegua oisãmbyhy va'ekue Edad Media aja ombojuruja hague iñemyasãi hañua idogmakuéra, isupersticiónkuéra ha jejopy, ha ko'ága rupi pe arandu tuichavéva, pe kuaapy oñemyasãiva opárupi, ha pe py'aguasu ojeporu hetave hañua religión rehegua mba'épe, ndohejamo'ãiha ojevy hañua jeiko ndaija'éiva ha tiranía. Pe apytu'ũnte voi oĩtaha peteĩchagua mba'e ko arandupyresakãme guarepápe, ojejahéi hese. Añetehápe, peteĩ tesape guasu, iñarandupy, tekopegua ha religioso, hendy hína ko generación ári. Tupã Ñe'ẽ Marangatu roguekuéra jepe ojepe'áva opavavépe, tesape yvágagui oñehẽma ari ko yvy ári. Péro ojehechakuaa va'erã: tuichavévo pe tesape oñeme'ẽva, tuichavéva avei pe pytũ umi omongy'áva ha omboykéva upe tesape rehegua.”

“Peteĩ estudio ñembo'e reheve Biblia rehegua ohechaukáta umi Protestánte-pe papado rekokatueteha, ha omoñandúta chupekuéra ta'ijayhu'ỹ ha toñemomombyry chugui; hákatu heta oĩ iñarandu eterei hañua ijeheguete rupi, upévare ndohechakuaái tekotevẽha oheka Ñandejárape ñemomirĩ reheve, ikatu hañuáicha oñemboguata chupekuéra añeteguápe. Jepe oñemomba'eguas hikuái iñarandupy rehe, ndoikuaái hikuái ni Ñandejára Ñe'ẽ Scripturas-pe oĩva ni Ñandejára pokatu. Tekotevẽ hikuái oguereko mba'eve omokirirĩ hañuáicha ikonsiẽnsia, ha oheka hikuái upe sa'ive espiritual ha omomirĩva. Pe oipotáva hikuái ha'e peteĩ tape hesarái hañua Ñandejáragui, ha upéva tojehecha ku peteĩ tape imandu'a hañua hese. Papado

oñemohendaporã porãite ombohováí hañgua opavave ko'ã mba'e oikotevêva. Oĩ preparado mokõi aty yvypórape ñuarã, oikohápe haimete opa ko yvy tuichakue—umi ojesalvaséva hembiaapo porã rupi, ha umi ojesalvaséva ipekádo kuérape. Kóvape oĩ ijehecharamo'ẽ pokatu rembiasakue.”

“Peteĩ ára tuicha arandu pytũmbýva ojehechauka hague oipytyvõha papado ñemotenondépe. Upéicha avei gueteri ojehechaukáta peteĩ ára tuicha arandu resakãmecha peteĩchaite oipytyvõva isēsópe. Yma rupi, umi kuimba'e oiko jave Tupã Ñe'ẽ'ỹre ha añetegua kuaa'ỹre, hesakuéra oñembotýkuri, ha hetaiterei oñembohuru ñuhãme, ndohecháigui pe ñuhã oñemoĩva ipynguéra renondépe. Ko generación-pe heta oĩ umi hesa oñesape'ũmbáva umi yvypóra jeikuaase remimbápe, ‘ciencia japu hérava ciencia’; ha'ekuéra ndoikuaái pe ñuhã, ha oike pype pya'e hañguáicha ku oĩrõguáicha hesákuéra ojokeyre. Tupã omoĩva'ekue yvypóra arandu hañgua peteĩ jopói Ijapoharégui, ha ojeporu hañgua añetegua ha tekojoja rembiapópe; ha katu oñemongakuaa jave ñemomba'eguasu ha jehupytyse, ha umi kuimba'e omopu'ã jave ijeheguiete rembikuaapy Tupã Ñe'ẽ ári, upéramo pe arandu ikatu ojapo tuichave mba'evai hañgua pe ñemoarandu'ỹgui. Péicha, ko árape pe ciencia japu, omokangýva jerovia Bíbliare, ojehechaukáta osẽ porãtaha peteĩchaite ombosako'ívo tape papado ñemoneĩrã, umi imarangatu hañguáicha ojehechauka hañguáicha, ojapo haguéicha yma pe ñemoarandu ñemboty oipe'ávo tape ipu'akave hañgua pytũmby Ára-pe.” The Great Controversy, 572.

“Katóliko Romagua oikuaauka pe sábado ñemoambue ojapo hague tupao imba'éva, ha ha'ekuéra omoĩ ko ñemoambue voi ramo prueba tupao pu'akakuaa yvateguasu rehegua. He'i hikuái, omongarúvo arapokõindy peteĩha ára sábado ramo, protestánte kuéra ohechakuaa hína pe tupao pu'aka omoĩ hañgua léi umi mba'e Tupãgua rehe. Tupao Romagua ndohejái gueteri ijerure ndaikatuiha ojavý hañgua; ha arapy ha umi tupao protestánte kuéra omoneĩ jave peteĩ sábado japu, ha'e ojapopyre, ha omboyke Jehová sábado, añetehápe omoneĩ hikuái upe ijerure. Ikatu hikuái omombe'u moõguipa ou pe pu'aka ko ñemoambuépe ñuarã, péro ndahasýi ojehechakuaa hañgua ñemoarandu vaiha. Papista ohecha porãiterei protestánte kuéra ombotavyha ijupekuéra, oity hañguáicha ijesa umi mba'e añetegua ko kásope. Pe institución domingo rehegua oñuahẽvévo mboriahu hañguáicha, ha'e ovy, oimo'ã hañgua katuete ipahápe oguerutaha opaite mundo protestánte guive Roma poyvi guýpe.”

“Pe sábado ñemoambue ha'e pe señaal térã marca pe autoridad rehegua pe iglesia romana-gui. Umi, oikuaávo pe cuarto mandamiento rembijerure, oiporavóva oñangareko hañgua pe sábado japu rehe pe añetegua rendaguépe, upéicha rupi ome'ẽ hikuái ñemomba'eguasu pe pokatupe, upéva añoite rupi niko oñemandáva. Pe mymba marka ha'e pe sábado papal, pe mundo omoneĩva'ekue Tupã omoĩva'ekue ára rendaguépe.

“Péro pe ára oñuahẽ hañgua pe marca mymba guasu rehegua, ojehechakuaaháicha profeciápe, ne'ĩra gueteri oñuahẽ. Pe tiempo de prueba ne'ĩra gueteri oñuahẽ. Oĩ cristiano añeteguáva opaite tupãópe, ndaha'ei oñemboykévo pe comunión católica romana. Avave ndojehusgái pehẽme pe kuarahy hesakã meve ha ohecha pe tekotevẽ oĩva pe irundyha mandamiento rehe. Péro osẽ vove pe decreto omoañetéva pe sábado japu, ha pe sapukái hatã mbohapyha ánhel rehegua omomarandu vove yvypórape ani hañgua omomba'e pe mymba guasu ha ta'anganga, upérõ hesakã porãta pe línea oĩva pe japu ha pe añete apytépe. Upérõ umi osegíva gueteri

hembiaipo vaipe ohupytýta pe marca mymba guasu rehegua isyväre térã ipope.”

“Pya’e porãme jahupytýma ko ára pegua hi’aguíva. Oguahẽ vove umi iglésia protestánte oñemojoaju haña mburuvichakuéra reko yvy arigua ndive omombarete haña peteĩ religión japu, ha upévare ñemoñare ypykuéra ohasa va’ekue pe jejopy vaietévape, upérõ pe sábado papál rehegua oñemoita mbarete iglésia ha tetã mburuvicha autorida oñondive rupive. Oita peteĩ apostasía nacional, ha upéva opa hañaicha oguerúta añoite tetãgua ñehundi.” Bible Training School, February 2, 1913.

Ko’ãga roñepyrũma po ta’ãnga ñamombe’use hañaicha jaikuaa porã haña, mboyve jaike haña heseite ko kapítulope. Peteĩ táva ha’e peteĩ rréino maranduhápe Bíbliare, ha Isaías 23-pe oĩ mokõi rréino ojoajúva hína, péro ñambue porãva peteĩgui ambue. Peteĩha ha’e pe “táva omoañeteva akã rehegua”, ha ambue katu pe “táva ñemuhára.” Ára pahápe, pe pu’aka oisãmbyhýva pe joaju mbohapyete pe dragón, mymba ñarõ ha proféta japu rehegua ha’e pe papado. Upéva hína pe rréino oguerékova pe koróna.

“Jaguahẽvo pe pahápe outava apañuãi guasu, tuicha mba’eete niko oĩ haña joaju ha peteĩ ñe’ẽmegua Ñandejára rembiporu kuéra apytépe. Ko yvy henyhẽ ama vai, ñorairõ ha joavygui. Upéicharõ jepe, peteĩ akã guýpe—pe pokatu papal—tapichakuéra oñembojoajúta oñemoĩ haña Ñandejára rehe hovaigua Hembipota mombe’uhára kuéra pype. Ko joaju oñemohatã pe apostata guasúgui. Ha’e oñeha’ã aja ombojoaju haña hembiguái kuérape oñorairõ haña añetegua rehe, omba’apóta avei omboja’o ha omyasãi haña umi omokyre’ỹhára. Akãrasy, mba’e vai rehe ñemoĩ ñemigua, ha ñe’ẽvai, ha’e omokyre’ỹva omoheñoĩ haña joavy ha peteĩ ñe’ẽ’ỹ.” Testimonies, volúmen 7, 182.

Pe rréino orekóva la koróna ha’e Tiro, he’iséva “íta guasu”. Ko kapítulope Tiro orrepresenta pe papado oñeha’ãva ombohovaikue haña Cristo-pe, pórke pe papado ha’e anticristo. Pe ñe’ẽ “anti” anticristo-pe he’ise “rendaguépe”. Pe papado oheka ombohovaikue Cristo-pe opa nivel-pe, ha pe téra Tiro he’ise ita guasu, pórke pe papado ha’e peteĩ mba’e japu pe “Ita Guasu Aréma Guive” rehegua.

Máva piko ojapo ko ñemongeta Tiro rehe, pe távagusu omoĩva akã rehe jeguaka, iporavopyre ñemuhára kuéra hína mburuvicha guasu, ha umi oñemomba’eguasúva ko yvy ári? Ñandejára ehérsito kuéra Jára upéicha oipota, omongy’apa haguã opaichagua mborayhu tee ñemomba’eguasú rehegua, ha omomichĩ haña opa umi oñemomba’eguasúva ko yvy ári. Ehasa nde retã rupi ysyrýicha, Tarshish raji: ndaipóri véima mbarete. Ha’e omyasãi ipo y ári; omokyre’ỹ umi tetãnguéra: Ñandejára ome’ẽ peteĩ tembiapoukapy pe távagusu ñemuhárape, ombyaipa haña ñemo’ã mbareteha kuéra. Isaías 23:8–11.

Rohechaukase heta testígo rupive “mburuvichakuéra yvy arigua ñemyryryí” ojejapoha Tupã rupive, Islam rupi. Islam ha’e pe pu’aka ombopochýva tetãnguéra ha ojeporúva omomyryryí haña tetãnguéra. Ko’ápe jahechauka hína Ñandejára odesidi hague ogueru ñemotĩme “opa umi imarangatúva yvy arigua”, ha’éva umi “ñemuhára” ha “ñemutĩhára” umi “mbarete renda” oñehundi va’erã. Pe táva ñemuharã ha pe táva omoakãva “ombopochy yvága” ha Ñandejára oipota ohundi i “mbarete renda”, ha upéva ohechauka pe economía. Pe economía ho’a mboyve pe léi domingo Estados Unidos-pe, pe léi domingo mboyve umi ciudadano Estados Unidos-pegua ojerure

haña oñembyaty jey “Tupã favor divino ha teko porã ára rehegua” gotyo. Iñe’ẽme he’i hikuái umi Tupã juicio ndopamo’ãiha pe domingo ndajaiporu mbarete hañaicha “strictly enforced”. Heta testígo Bíblico omoĩ peteĩ ñe’ẽme ñaĩha ko’ã peteĩ jejaho’i tuichaitereívape pe economía mundial-pe. Upéva jejaho’i oiko pe léi domingo mboyve, pe jejaho’i 1837-pe guaréicha, oiko haguéicha octubre 22, 1844 mboyve.

“Ha upéi pe gran engañador ombojeroviáta umi kuimba’epe umi oservíva Tupãme ha’eha omoñepyrũva ko’ã mba’e vai. Pe aty ombohory va’ekue Yvágape oñembojeguáta opa itembiasaa vai umi oikóva Tupã mandamiénto kuéra rehehápe, pórke iñe’ẽrendu ha’e peteĩ ñeñemoñe’ẽ tapiáite umi transgresórpe ñuarã. Oje’éta umi kuimba’e ombopochyha Tupãme pórke ombyai hikuái pe domingo sábado; ko angaipa ogueruha umi ñembyasýva ndopamo’ãiha pe observánsia domingo rehegua ndojepopy mbarete porãite peve; ha umi omoherakuáva pe irundyha mandamiénto rembijerure, upéicha rupi ohundíva respeto domingo rehe, ha’eha umi omoapañuáva tavayguakuérape, ojokóva chupekuéra oñemyatyrõ jeýgui Tupã favor ha py’aguapy ko yvy arigua renondépe. Péicha pe acusasién yma guive oñemoĩ va’ekue Tupã rembiguái rehe oñeñembopyahúta ha umi fundamento upéichaite poráva ári: ‘Ha oiko, Acab ohechávo Elíaspe, Acab he’i chupe: Nde piko pe remoapañuáva Israel? Ha ha’e ombohová: Che ndaha’ei amoapañuáva Israel; síno nde ha nde ru róga, pehejágui peẽ Ñandejára mandamiénto kuéra, ha reseguígui umi Baalim.’ 1 Reyes 18:17, 18. Oñembopochývo tavayguakuéra umi japu rupi, oja póta hikuái peteĩ tape Tupã remimbou kuéra ndive ojoguaiteva pe Israel apóstata oja póvape Elías ndive.” El Gran Conflicto, 590.

Elías oñorairõvo Baal profétakuéra ha yvyra aty pa’ikuéra rehe Monte Carmelo-pe ohechauka pe léi domingo rehegua. Marandu iglesia-pe ñuarã va’ekue ha’e va’ekue: “peiporavo ko árape mávape pservíta”. Ko tembiasakue oñembopyahu jave pe léi domingo-pe, porandu ha’e: “mba’e árapepa peiporavóta, pórke pe ára peiporavóva ohechauka mávape pserviha”. Monte Carmelo mboyve oĩ va’ekue mbohapy ary ha mbyte árido vaieterei. Pe léi domingo mboyve oĩ peteĩ serie léi domingo rehegua, ha katu ndaha’ei gueteri “oñemoañete mbaretehápe”. Pe principio ojoajúva pe léi domingo rehe ha’e pe apostasía nacional ojhupytyha ruin nacional reheve. Upéva techapyrã ramo, Constantino ary 321-pe omoĩ peteĩ léi domingo rehegua, ha upéi sapy’aitépe Apocalipsis capítulo 8 pegua irundy trompéta peteĩha oñepyrũ ogueru haña Roma Occidental hu’ãme pe ary 476-pe. Constantino rembiasakue iñimportanteterei, pórke ipype oĩ va’ekue peteĩ ñemomba’e progresivo domingo rehegua, ha upe jave avei peteĩ jepopy progresivo sábado ára pokõiha rehe. Ko tembiasakue progresiva oñuahẽ ijapýrape umi tavayguakuéra oñembojopy jave oñangareko haña domingo rehe téra ojepersegi haña iñangarekóramo sábado rehe. Upéva avei ha’e pe hu’ã umi léi domingo rehegua ojupi ohóvo Estados Unidos-pe. Peteĩ principio ojoajúva oñemoañete haña domingo jerovia rehe ha’e: “pe apostasía nacional ojehapykuéri ruin nacional reheve”. Ko principio he’ise umi ñemoañete léi domingo rehegua ojupíva ohóvo ogueruha avei peteĩ jeguahẽ yvateve Tupã juicio-kuéra rehegua, pe léi domingo añeteguápe guive mboyve Apocalipsis 13:11-pe. Káda promulgacién oguerúta peteĩ ruin oñembohováiva hese. Umi juicio umi tavayguakuéra omoĩva sábado rayhuhárape hi’ári ha’eramo haña hikuái omoheñóiva, añetehápe ojeheñói umi léi domingo rehegua ñemoañete ojupíva ohóvo rupive. Roike haña peteĩ pasaje The Great Controversy-gui, che ambohéra va’ekue Sunday Progression. Ahecha porãta remoñe’ẽ jey

haḡua upéva. Oĩ pe aty héravape The Spirit of Prophecy.

“Ñandejára ohechauka mba’épa oikóta ára pahápe, ikatu haḡuáicha Itavayguakuéra oñembosako’i haḡua opu’ã haḡua pe yvytu atã joavy ha pochy rovái. Umi oñe’ẽmondóvape umi mba’e oĩva henondépe ndoikói haḡuáicha oguapy kirirĩme oha’arõvo pe ama guasu oútava, oñembopy’aguapývo ijupekuéra Ñanderu omo’ãtaha umi hekojerovia haḡua ára jehasa asýpe. Ñandekuéra jaiko va’erã kuimba’e oha’arõva Ijára, ndaha’úi oha’arõ rei haḡua, síno tembiapo kyre’ỹme, jerovia ndopyrývape. Ko’ãḡa ndaha’úi ára jajapyhy haḡua ñane akãme umi mba’e michĩva. Kuimba’ekuéra oke aja, Satanás kyre’ỹme omohenda opa mba’e ani haḡuáicha Ñandejára retayguakuéra ohupyty poriahuvereke térã tekojoja. Pe movimiento domingo rehegua ko’ãḡa oho hína pytũmbýpe. Umi mburuvichakuéra omokañy pe añeteguáva porandu, ha heta umi ojoajúva pe movimiento rehe ndohechái voi moõpa pe ysyry guýpe osyryva ogueraha hína. Iñe’ẽme’ẽnguéra ipochy’ỹ ha ha’ete cristiano, ha katu oñe’ẽ vove ohechaukáta pe mbói guasu espíritu. Ore rembiaporã hína jajapo opa mba’e ikatúva ñandehgui ani haḡua pe peligro oñeha’arõva oḡuahẽ. Tekotevẽ ñañeha’ã ñamboi haḡua yvýpe ñemboyke, ñañemoĩporãvo tavayguakuéra renondépe. Jaikuaauka va’erã chupekuéra pe añetehápe oĩva ñorairõme, upéicha ñamoĩvo pe ñeprotesta iporãvéva ha ipokatuvéva umi medida ojokoséva tekosãso conciencia rehegua. Jaheka va’erã Ñandejára Ñe’ẽme, ha jaikuaa va’erã mba’érepa jajerovia. He’i proféta: ‘hekoñaña haḡua umi hekoñáva; ha avave umi hekoñavagui noikumbymo’ãi; umi arandúva katu oikumbýta.’” Testimonies, volume 5, 452.

Hasyeterei jahechakuaa haḡua pe movimiento léi domingo rehegua, pórke oho hína “pytũmbýpe” ha pe papado “kañyhápe ha ojejuhu’ỹre” “ombaretehína ifuérta oikuaaukave haḡua ijehupytyrã tee.” Añetetehápe, pe tembiapo ojeja’póva haḡua léi domingo rehegua pytũmbýpe ha’e peteĩ mba’e iñimportánte vaite pe prueba rape ohasávape umi cien cuarenta y cuatro mil. “Avave umi ñañavagui ndoikuaamo’ãi” he’i haicha Daniel ha Hermana White. Umi “ñaña” Daniel-pe ha’e Mateo “kuñataĩ vírgen itavýva”, umi Hermana White ohechauka va’ekue ha’eha Laodiceagua. Umi arandu oikuaáta umi mba’e oikóva ko’ãḡa, jepe pe tembiasakue ñande jerére ojehecha haḡua ombohováiaha Ñandejára ñe’ẽ. ¿Jajerovia Ñandejára ñe’ẽre térãpa upe oikóva ñande jerére? Upéicharõ jepe, ñañemomarendúma va’ekue pe paha oikotaha Noé áraicha.

“Yvy, henyhẽva sarambígui, henyhẽva vy’arã heko’ỹvagai, oke; oke so’o rembipota rupi jerovia japu pype. Kuimba’ekuéra omomombyry Ñandejára jeju. Oñembohory ñemomarandu rehe. Ñembotuicha peteĩva ojeporu: ‘Opa mba’e opyta gueteri yma guaréicha ypy guive.’ ‘Ko’ẽrõta ko árape guaréicha, ha hetave mba’e porãme gueteri.’ 2 Pedro 3:4; Isaías 56:12. Jahasáta ñañembohetave vy’arayhúpe. Hákatu Cristo he’i: ‘Péina áha mondaháicha.’ Apocalipsis 16:15. Pe áraite voi, araka’eve yvy ojerure haḡua ñembohory reheve: ‘Moõpa oĩ Ijeju ñe’ẽme’ẽ?’ umi techaukaha oñekumpli hína. Ha’ekuéra osapukái aja: ‘Py’aguapy ha tekorosã,’ ñehundi pya’e oḡuahẽ hína. Pe ñembohoryhára, añetegua omboykéva, oiko rire iñakãhatã haḡuáicha; tembiapo jepiveguáva opaichagua viru rembiporu rape rupi oñemotenonde jave mba’eveichavérõ ndojehéchairamo tekoporãme; temimbo’e oheka kyre’ỹme kuaapy opa mba’e rehegua, ha ndaha’úi Itupãñe’ẽ rehe, upérõ Cristo ou mondaháicha.”

“Opa mba’e oĩva ko yvy ape ári oĩ ñemongu’épe. Araka’e rehegua techaukaha kuéra ha’e tembiapo vai rehegua. Umi mba’e oútava omombo hína i’ãnga tenonde. Tupã Espíritu ojeipe’a ohóvo ko yvy ape ári, ha mba’e vai oúvo peteĩ rire ambue yguasúre ha yvýre. Oĩ yvytu atã, yvyryrýi, tata guasu, ysyry tuicháva, jejuka opaichagua. Mávapa ikatu omoñe’ẽ tenonderã? Moõpa oĩ tekorosã? Ndaipóri jerovia añetegua mba’eve yvypóra térã yvy arigua rehe. Pya’eterei umi kuimba’e oñemohenda hína pe poyvi guýpe ha’ekuéra ojeoporavova’ekue guýpe. Py’aguapy’ỹ reheve oha’arõ ha oma’ẽ porã hína iñakãrapu’ãha kuéra rembiapo rehe. Oĩ umi oha’arõva, oma’ẽ porãva ha omba’apóva Ñandejára jevy rehehápe. Ambue aty katu oíke hína pe ñorairõ rape rehe pe apostata guasu peteĩha ñemoakã guýpe. Mbegue’eterei oĩ umi ogueroviáva ipy’aite guive ha hi’angápe ndive ñande rekotevẽha jaheja añaretã ha jahupyty haña yvága.”

“Pe krísis oguahẽ mbeguekatúpe ári ñande rehe. Kuarahy omimbi yvágape, ohasa ijerére jepiveguáicha, ha yvága gueteri omombe’u Tupã gloria. Yvypóra kuéra gueteri ho’u ha hoy’u, oñotỹ ha omopu’ã, omenda ha ome’ẽ iñemendápe. Ñemuha kuéra gueteri ojogua ha ovende. Yvypóra kuéra ojopy ojuehe, oñorairõvo pe tenda yvatevévare. Umi vy’arã rayhuha gueteri henyhẽ ohóvo tavyrópe, kavaju ñanihápe, táva ñembotavyha rógape. Pe kyhyje ha vy’aro yvateve oisãmbyhy, upéicharõ jepe, pe ára de gracia pya’e oñemboty hañaicha, ha káda káso oĩma hañaicha oñedecidi haña opa ára guarã. Satanás ohecha itiempo mbykymiha. Ha’e omba’apouka opa umi hembiporu, ikatu hañaicha yvypóra kuéra oñembotavy, oñembopochy, oñembyaty tembiapópe ha oñemopirĩ, pe ára de gracia opa peve, ha pe okẽ poriahuvereko rehegua oñemboty haña opa ára hañaicha.

“Arandu ha imbareteva ñandéve, sa’arykuéra rupive, ñande Ruvicha ñe’ẽ ñemomarandu Olivoty Yvágagui: ‘Peñangareko pendejehe, ani haña araka’eve pene korasõ henyhẽ hetaiterei karu ha ka’u rupi, ha ko tekove jepy’apykuéra rupi, ha upéicha pe ára ou pene ári pendehechakuaa’ỹre.’ ‘Peñatende haña upévale, ha peñembo’e meme, ikatu hañaicha pejehecha tekoporáva pejehekýi haña opa ko’ã mba’e oikótavagui, ha peñembo’y haña Yvypóra Ra’y renondépe.’” Desire of Ages, 635, 636.

Isaías capítulo mokõipa mbojapyhápe, Sidón ha’e Estados Unidos, ha Tiro ha’e papado. Tiro ha Sidón va’ekue táva feniciagua yma guaréva, peteĩcha tiémpope oikóva, opytáva y rembe’y Mediterráneo rehe. Ojekuaa va’ekue hikuái itråde marítimo rehe, imba’erepyeta rehe, ha ipokatu rehe ko yvy tujápe. Sidón ha umi “iñemuha” omyenyhẽ jevy Társis pe pásáhepe. Sidón ñemuha-kuéra oñemomba’e pe “Sihor ra’ỹi” rehe, ha upéva ha’e “ysyry ñemono’õ,” ha’e pe yva “ysyrygui,” ha upéva ha’e “hembiapo repy,” cháke ha’e “tetãnguéra ñemuharenda.” Opavave proféta oñe’ẽ arapy paháre, upéicharõ, máva piko ha’e tetãnguéra ñemuharenda arapy pahápe? Ha’e Estados Unidos.

Sihor ha’e peteĩ ysyry Egíptope (ikatu hañaicha Nilo ysyry po’iha), ha ojeporu ohechauka haña yvóra mba’erepy, Egipto niko yvy arigua ko mundo rehegua. Sidón “tajýra kuña virgen” ohechauka Estados Unidos pe ñemoñare paha, ha ha’e ojejopy mbarete pe léi marcial reheve ouva léi domingo ndive ha pe tetã ñehundi pya’e upéi oúva. Umi kuñataĩ virgen Sidón guigua oñemoñe’ẽmbarete pe porandu Tiro rehegua rupive he’íva: “¿kóva piko nde táva vy’aha” (mburuvichagua) Estados Unidos ovy’ava’ekue pype? “¿Kóva piko pe mburuvichagua yma guive

ymaite guive oúva,” ha pe pasáhe he’iháicha, oñemopyenda va’ekue Nimrod rupive, pe y opaho riremí?

Tupã omoĩ porãma ha “ojepurupyty” “Tírope ñguarã, pe táva omoíva akãre koróa,” ombopochy hañgua chupe. Papadokuéra ñembopochy oguereko ipype ko yvy ape ári pirapire rehegua apopyrã guasu ho’apa hañguáicha, pórke “Ñandejára ome’ẽma” “mandamiénto” “Sidón” rehe, “pe táva ñemuhára” rehe, (Tetã peteĩ reko Amérika.) Imandamiénto “ohundí hañguáicha umi mbarete renda,” térã Tetã peteĩ reko Amérika rekopy pirapire rehegua, ha’e pe sábado mandamiénto, pórke tetãgua apostasia rire ou tetãgua ñehundi.

Pe papado ñembyasy oñepyrũ opaite yvy ape arigua economía ho’apaite jave, oiko hañgua peteĩ jehovasa’ýrã ramo umi Tetã peteĩ rekoha Estados Unidos economía oñehundi haguére. Sidón oguereko peteĩ “óga” oñembojoajúva hekove económico rehe; upévore ohechauka peteĩ estructura financiera oñehundíva, ndikatúigui reikévo ipype. Ndaipóri véima inversión térã ganancia upe “óga” guive, oñehundi haguére. Upe ñehundi oiko pe léi domingo-pe, jepe pe léi domingo mboyve voi oĩma juicio-kuéra ojupi ha ojupive ohóvo. Pe ho’apa oñuahẽvo, pe papado, Estados Unidos hendive umi iñarandúva ñemuha ruvicha ha umi comerciante ñemomba’eguasúva, ha umi barco Tarsis-pegua, “hasẽ hatãta”.

Pe jeha “Tarsis” oĩva pe pasáhepe oñembojoaju ymaguare pytyvõeterei rehe, ha umi mburika guasu Tarsisgua oĩva la Bíbliape hína pe ta’anga tenondegua mbarete económico rehegua.

Mburuvicha rupiakuéra oho Tarsis-pe Hiram rembiguái ndive; ha mbohapy año rire peteĩ jey ou umi Tarsis-gua rupiakuéra oguerúvo óro, pláta, marfil, ka’i ha pavo real. Ha mburuvicha Salomón ipu’aka opa yvy arigua mburuvichakuéra ári mba’erepy ha arandu rehe. 2 Crónicas 9:21, 22.

Umi ojereko pe mbarete económico, ha Tarsis hína pe mbaretevéva apytépe umi ojeguero horyvéva profecía bíblicape. Pe generación paháva Tarsis rehegua, ojehechaukáva pe “tajýra” Tarsis rehegua rupive, oñembo’e hañgua chupe “ehasa nde retã rupi ysryicha”; ha pe ojuhúva hína niko ndorekovéima ñnyrõmby, ha ndaikatúi véima “ovy’a” Tiro rréino rehe. Pe mbarete ha’ekuéra ohekáva hína va’ekue pe mbarete económico yma guare Sidón rehegua, ha upéva opáma va’ekue, yguasu oñe’ẽgui “he’ívo: Che ndahasýi imemby hañguáicha, ni namoheñóiri ta’ýrakuérape, ni amongakuaái mitãkuimba’épe, ni araha yvate kuñatañguérare”, péicha ojekuaaukávo pe generación paháva yguasu rehegua, ha’éva ko yvy arigua tavayguakuéra hasẽva ko yvy economía ñehundíre; ha upérõ mundo tavayguakuéra opáy ohechakuaa hañgua ha’ekuéraha pe generación paha ko yvy rembiasakue rehegua, ha ipaháma hañgua oñembosako’i tekove opave’ý hañguápe.

“Pirapire ndahi’aréi ojehepykue’ýtereita pya’eite, opa’ẽvo yvypóra akãguápe umi mba’e opa’ýva rehegua añetegua.” Evangelism, 62.

Oĩ mokõi “marandu” térã ñe’ẽmondo oporombohasa asýva opavavépe pe pasáhepe. Peteĩha “marandu” oñe’ẽ Egipto rehe ha mokõiha “marandu” hína Tiro. Pe marandu Egipto rehegua oĩ ára ohasava’ekuépe, Isaías he’ígui: “Egipto rehegua maranduicha,” upéicha ohechauka hañgua Tupã ojapo hague peteĩ mba’e Egipto rehe ndive oity mboyve Sidónpe (EE. UU.). Pe Tupã ojapo

va'ekue Egipto rehe, upéva avei orrepresenta pe Egipto rehegua "marandu", ha'e rupi Tupã ohundi Egíptope ojoajúvo pe primera vez Tupã oike jave pacto-pe peteĩ pueblo poravopyre ndive. Umi mokõi marandu peteĩchante hína pe "marandu". Pe marandu Egipto rehegua hína ñepyrũ, ha pe marandu Tiro rehegua hína paha. Pe Alfa ha Omega omyesakã pe pacto umi cien cuarenta y cuatro mil ndive umi ára pahápe pe historia ñepyrũgua rupive ko tema rehegua. Pe "marandu" Egipto rehegua hína pe Ñane Ruguasú pytã rupi jepe'a, Faraón ha ijehérsito oñehundi hague, ha upéva orrepresenta haña pe jepe'a paha Tupã retãygua rehegua, ojehechaukáva pe "marandu" rupive, ha'éva pe "carga de Tiro."

Pe pokatu ojehechaukáva Ñandejára Ñe'ẽme ombyaíva umi barco Tarshishgua ha'e Islam. Islam rehegua ñe'ẽmbyrã oñembohapéta upe rire, upéva ña'ẽ'ẽta hese hetave haña ambue jey. Ojehechauka upe pasáhepe "Chittim" ramo, peteĩ ñe'ẽ yma guare ojechaukáva Chipre, ha upe pasáhe he'i Zidón ha Tiro ñehundi ojekuaauka haña "Chittim" guive. Pe símbolo Islam rehegua oguereko avei peteĩ ta'anga porãite ha hesakã porãva Estados Unidos ñehundi rehegua maranduhápe profecía Bíblica-pe.

Tuicha mba'e guasu ñamoirũ haña umi ára ha ary oñemombe'úva Isaías kuatiápe, pórke heta jey umíva ojechauka pe aravo profético pe pehẽngue oúva upe rire. Isaías mokoipa mbohapy osegí pe "mba'e pohýi" pe ñu tesahecha rehegua capítulo mokoipa mokõi-pe, ha mboyve upéva oĩ capítulo mokoipa peteĩ, oguerékova mbohapy "mba'e pohýi", ha umi mbohapyve ojechauka Islam-pe. Ha upe capítulo mboyve, versíkulo peteĩ capítulo mokõi-pe, oñemoĩ pe tekoha tembiasakue profética rehegua, upépe oñechechauka umi profesía ñehundi rehegua oúva umi capítulo osegúvape.

Pe añope Tartan oguahẽ hague Asdod-pe (Sargón, Asiria ruvicha guasu, omondo ramo guare chupe), ha opu'ã Asdod rehe ha ojapyhy chupe. Isaías 20:1.

Pe ñe'ẽ "Tartán" ikatu peteĩ téra téra, hetave oje'e haña, peteĩ título mburuvicha ñorairõhára rehegua. Tartán oguahẽkuri Asdodpe, peteĩ táva Egíptope, ha ojapyhýkuri upéva pe ára historia rehegua pe Asiriagua-kuéra ohóvo ipu'akávo mbeguekatúpe opa ko yvy ape ári. Asiria ojechauka haña Babilonia. Mokõivéva, Asiria ha Babilonia, ha'e vaekue mburuvicharõguasú oúva yvate gotyo, mburuvicharõguasú ojehechakuaáva "león" ramo, "omosarambiva" Tupã ovecha-kuérape, ha mokõivéva ohupyty pe peteĩcha castígo. Asiria raẽkue; Babilonia pahague.

Israel ha'e peteĩ ovecha isarambipáva; umi león omosẽ mombyry chupe: tenonderã rréi Asiriagua ho'u chupe; ha ipahápe ko Nabucodonosor, Babilonia rréi, omopẽ ikãngue. Upéva peicha he'i Ñandejára ehérsito Jára, Israel Jára; Péina ápe, che akastigáta Babilonia rréipe ha ijyvy rehe, akastiga haguéicha Asiria rréipe. Jeremías 50:17, 18.

Maranduhápe, mokõivéva hína pe "Asirio jejapo yvatevéva".

"Oguahẽrõ guare Senáquerib, pe asirio jejopyréva ñembotuicha rupi, omboja ha oñe'ẽvai Tupã rehe, ha oity haña Israel rehe ñehundi, 'upéi oiko upe pyhare, Ñandejára remimbou osẽ ha ojuka pe asiriokuéra ñemoĩhaguepe cien ochenta y cinco mil kuimba'e.' Oĩ vaekue 'oñehundi haña opa umi kuimba'e py'aguasúva, ha umi mburuvichakuéra ha kapitánkuéra,' Senáquerib ehérsitogui. 'Upéicha ha'e ojevy hova tĩndy reheve hetãme voi.' [2 Reyes 19:35; 2 Crónicas

Pe año “Tartán oguahẽhague Asdod-pe” ha “ojapyhy hague”, orrepresenta ko yvy ñemomba’e mbeguekatúpe umi pokatu papal rupive, oñemyesakãháicha umi poteĩ versíkulo pahápe Daniel once-pe. Pe tembiasakue léi domingo rehegua, ha’éva umi “ára pahápe” juicio investigativo rehegua, ha ogueraháva directamente pe juicio ejecutivo-pe, (umi siete plagas pahague), ha’e pe marco histórico orrepresentáva pe “año” Tartán oguahẽ hague Asdod-pe. Upéi, upe tembiasakue contexto oñemoĩ rire hendápe, Isaías ome’ẽ mbohapy profesía ñehundi rehegua Islam rehe, peteĩ Laodicea-pegua Adventismo rehegua ha upéi Tiro mba’e pohýi. Capítulo mokõipa irundy ha’e peteĩ umi techapyrã clásico umi siete plagas pahague rehegua, ha upéi oúvo capítulo mokõipa po orrepresenta pe jepe’a paha Tupã tavayguakuérape ġuarã, upépe jajuhu Tupã tavayguakuéra oje’évo peteĩ umi ñe’ẽje’e ojekuaavéva pe tuicha jehasa asy jave.

Ha oje’éta upe árape: “Péina hína ñandejára; hese roha’arõkuri, ha ha’e ñandesalváta. Kóva hína Jehová; hese roha’arõkuri; japyta vy’ápe ha javy’áta isalvasión rehe.” Isaías 25:9.

Umi cien cuarenta y cuatro mil ha’e umi kuñataĩ arandu oha’arõva’ekue Ijára ou haġua pe ñemendápe, ha’e imbegué ramo jepe oúvo, ojoajúvo pe techapyrã ñe’ẽ rehegua umi pa kuñataĩ rehe. Ha’ekuéra ndaha’ei Laodiceayguakuéra, ha’ekuéra niko Filadelfiayguakuéra. Ko’ága peve ko artíkulo oĩ kuri omohendáva pe contexto.

Ary 1798-pe, Napoleón ojagarra prisionéroramo pápape, ome’évo upe marandu proféticape pe herida mortal ojekuera va’erãva ára paha gotyo, Apocalipsis 13 he’iháicha. Upe jave, Estados Unidos ojapyhy hendaguã mbohapyha Reino ramo marandu bíblico profecíape, Daniel 2, 7, 8 ha 11 ha Apocalipsis 12, 13, 16, 17 ha 18 he’iháicha. Upe guive mokõivéva, Estados Unidos pegua hatĩ republicano ha pe hatĩ protestante (Adventismo), hesarái máva pa pe papado. Ary 1798 ha’e pe arýte umi tetã ambue yvy ape arigua ohechakuaa hague Estados Unidos-pe tetã isoberáno ramo, ha upéicha avei ha’e pe ary oguahẽ hague tembiasakuepe pe marandu ángel peteĩha.

Pe “lema” peteĩ protestántepe ġuarã upe tiempope ha’eva’ekue: “la Biblia ha la Biblia añoite”. Umi protestánte ojehechauka ijehe odefende haġua la Biblia añoite, ha pe Adventismo ojapyhy ramo guare ijapykue pe ánhel mokõiha oġuahẽvo, omoneĩkuri upe “lema”, ha upéi oñembohérakuri chupekuéra “kuatiane’ẽgua tavayguakuéra”. Oñeme’ekuri chupekuéra, William Miller ministerio rupive, peteĩ aty mbojojaha rehegua léi ha norma, ha umíva ojeporúramo hekopete, oavrita la Biblia opa umi ohendusevape akãme. Miller Regla-kuéra Oñeikũmby haġua Profecía rehegua ha’e hína umi inspiración he’íva ñahesa’ýijo va’erãha, jaikuaáramo jaikotevẽha ñame’ẽ haġua pe ánhel mbohapyha marandu.

“He’i Cristo: ‘Oimeraẽ peteĩ tapicha oúse che rapykuéri, toñembotove ijehegui, tohupi ikurusu ha toseguí che rape.’ Upéi he’i jey: ‘Che hína ko yvy arigua resape; pe oseguíva che rapykuéri ndoguatamo pytũmbýpe.’ Pe añetegua resape osẽ ohóvo peteĩ arapysandu hendy haġuaicha, ha umi ohayhúva pe resape ndoguatamo pytũmbýpe. Ha’ekuéra oikuaaukáta haġua porã haġua ohendúpa hikuái pe Pastor añeteguáva ñe’ẽ, ha ndaha’ei peteĩ pytagua ñe’ẽ, ohesa’ýijóta Ñandejára Ñe’ẽ.”

“Umi oñemoĩva hína omomarandu haña mbohapyha ánhel rembiguái marandu, ohesa’ỹijo haña haña Tupã Ñe’ẽ pe jeporavorã peteĩchagua Túva Miller omoguahẽ va’ekuẽicha. Pe lívro michĩva héravape Views of the Prophecies and Prophetic Chronology, Túva Miller ome’ẽ ko’ã tembiapoukapy isãsóva, arandúva ha tuicha mba’eva Ñandejára Ñe’ẽ ñehesa’ỹijo ha ñemyesakãrã.”

“1. Opaite ñe’ẽ oguerেকova’erã hekopete imba’epohyiva pe mba’e oñepresentáva Biblia-pe; 2. Opa Escritura tekotevẽ, ha ikatu oñentende ñeha’ãmbarete ha estudio rupive; 3. Mba’eve ojehechaukáva Escritura-pe ndaikatúi ni noñemokañýi umi ojerurévagui jerovíape, ndopytaíva mokõi py’a rehe; 4. Ñaikũmby haña doctrina, embyaty opa escritura oñe’ẽva pe mba’e rehe reikuaase hañaure, upéi eheja ta opa ñe’ẽ oguereko hekopete imba’epokuaa; ha ikatúramo remopu’ã nde teoría peteĩ contradicción’ỹre, ndaikatúi reime jejavy; 5. Escritura voi tekotevẽ toñemyesakã ijehegui, ha’e hañaure ijehegui peteĩ regla. Che ajeroviarámo peteĩ mbo’ehára rehe ha ha’e omyesakã chéve hañaúicha, ha ha’e oimo’ãnte iñe’ẽ’ỹre he’iséva, térã oipotarámo toiko péicha ijerovia aty rehehápe, térã oñeñandu haña aranduha, upéicharõ iñemoĩ haña, hi’a hañaúicha, ijerovia aty térã iñaranduha ha’e che regla, ha ndaha’úi Biblia.”

“Pe oĩva yvateve ha’e peteĩ porción ko’ã regla rehegua; ha ñande Biblia ñehesa’ỹijópe enterovéva jajapóta porã ñaňangarekóramo umi principio oñemoĩva’ekue rehe.

“Jerovia añetegua oñemopyenda haña pe Ñandejára Ñe’ẽme; ha Satanás oipuru hetaite mba’e haña ombohasy pe Escritura-kuéra ha omoinge haña jejavy, upévore tekotevẽ tuicha ñeňangareko ojekuaa haña mba’épa añetehápe ombo’e hikuái. Peteĩva umi tuicha mbotavýva ko árape ha’e oñemoĩ haña hetaiterei temiandu rehe, ha oñe’ẽ haña tekopotĩ rehe ojeheja hañaúicha ykére pe Ñandejára Ñe’ẽ he’íva hesakã porãva, pe ñe’ẽ ndoguerohoryréigui pe temiandu. Heta oĩ ndorekóiva mba’eve ipyendaha haña ijerovia, síno temiandu añoite. Ijerovia rekove oĩ vy’aguasu ha akãraku rehe; upéva opa vove, ijerovia oho avei. Temyandu ikatu hína takuru, ha Ñandejára Ñe’ẽ katu hína pe trígo. Ha: ‘mba’épa,’ he’i maranduhára, ‘pe takuru pe trígo renondépe?’”

“Avave noñecondenái ndohendúi haguére tesape ha kuaapy araka’eve oguerেকova’ekue’ỹ, ha ndaikatúi avei ojuhu. Heta katu ombotove iñe’ẽrendu haña pe añetegua oñemoĩva hesakuéra renondépe Cristo rembiguái rupive, oipotágui ojehecha haña ko yvy arandu ndive; ha pe añetegua oñaheva’ekue iňakãrapu’ãme, pe tesape omimbi va’ekue ángape, upéva voi ocondenáta chupekuéra pe Juícipe. Ko’ã ára pahápe jaguereko pe tesape oñembyatyva’ekue ohesapéva’ekue opa ára pukukue javeve, ha upévore ñande rekóta ñande rekoguatare guare ñemombe’upy ojogueraháva upéva rehe. Pe tape marangatu rehegua ndaha’úi peteĩcha ko yvy ndive; ha’e peteĩ tape yvate oñemopu’áva. Jaguatávo ko tape rupi, jasẽ pya’évo Ñandejára mandamiento rape rehe, jajuhúta pe ‘hekojojáva rape ha’eha tesape omimbipáva, omimbivévo ohóvo ára perfecto peve.” Review and Herald, November 25, 1884.

Ikatu remoñe’ẽ haña hetave mba’e por detalle William Miller rembiapokue rehegua pe Artículo héravape William Miller, pe categoría Prophetic Keys ryepýpe.

Ñande “jajesarekóramo la Biblia rehe” maymáva jajapóta porã jaňatendéramo umi principio “oñemoĩva’ekuere” “Túva Miller” reglakuéra pe marandu profético ñehesa’ỹijorã. Pe hatĩ

Protestantismo rehegua oñeme'ẽ pe kuation marangatu jaheróva Biblia, ha avei oñeme'ẽ chupe tembiaporã oñangareko ha omotenonde haña umi principio ipype oĩva; ha pe haĩ protestantepe avei oñeme'ẽ peteĩ aty regla haña ojehecha porã haña mba'épa he'ise ha mba'épa oipota he'i umi kuation marangatu.

Pe kuation República-gua oñeme'ẽ peteĩ kuation marangatu ja'éva Constitución, ha avei oñeme'ẽ chupe tembiaporã oñangareko ha omotenonde haña umi principio ipype oĩva. Pe kuation República-gua oñeme'ẽ avei peteĩ aty mbojoja haña hekopete pe kuation marangatu he'iséva ha hembipota. Umi mbojoja oñeme'ẽva oñemboja'o haña hekopete pe Constitución ha'e pe Bill of Rights, ha upéva omoĩ yvatevéva ramo pe Constitución rembipota iñimportantevéva umi mbojoja peteĩha Bill of Rights-pe. Pe Primera Enmienda oje'éva Bill of Rights-pe ha'e pe libertad religión rehegua, expresión rehegua, ñe'ẽ rehegua ha prensa rehegua.

“Congreso ndaikatúi ojapo mba'eve léi omopyendáva peteĩ religión, téra oparalisáva ijejapo sãsope; téra omomichĩva ñe'ẽ sãso, téra kuatiahaipyre sãso; téra tavayguakuéra derécho oñembyaty haña py'aguapýpe, ha ojerure haña Gobierno-pe toñemyatyro hembiasa vai.”  
Constitución de los Estados Unidos, enmienda I

Pe léi dominical ha'e peteĩ ñepyrũ ñempu'ã hesakáva pe Constitución-pe, pe primera enmienda rehe, omboajéva religión sãso, ha upéva ojeipe'a pe léi dominical rupive; péicha ojehechauka Constitución paha, Estados Unidos paha ha'e hañaicha pe sexto reino profecía bíblica-pe, ha avei ñepyrũ pe ñemoñarevai umi upérõ omombe'úvape pe mensáhe mbohapyha ánhel rehegua, peteĩ sapukái hatãme. Umi omombe'úva pe sapukái hatã pe tercer ángel rehegua ha oñemoĩva pe primera enmienda ha Constitución ñehundi rehe, oñemoñarevai umi oikova'eráva omboykeko ha omoañetéva umi tembiapoukapy marangatu, odefendíva pe kuation marangatu ha'ekuéra oñemohendahague oñangareko haña hese. Kóva ha'e peteĩ techaukaha mba'éichapa oñentende ha oñemoĩporã umi tembiasakue ojokupytyva umi mokõi haĩ pe mymba yvy rehegua ojoguáva ovecha ra'ype. Umi Túva omoñepyrũva'ekue Constitución rehegua ojokupyty Túva Miller ndive. Pe ñe'ẽ Túva ojeporúva Miller rehe oñemoĩ haña peteĩ mburuvicha rehe, ndaha'ei peteĩ pa'i papista rehe. La Biblia ombotove oñehenói haña kuimba'épe túva ramo, oje'e jave hikuái ha'cha mburuvicha espiritual. Umi Millerita oñembohéra iTúva rérape, heta jeyháicha oiko. Ojejavy haña ko joavy rehe ha'e ojejavy haña avei peteĩ parte pe mensáhe Elías reheguáva he'isévaguí, pe ombojere jave umi túva korasõ umi mitãnguéra gotyo ha viceversa.

Tetã peteĩreĩ Estados Unidos, Isaías mokõipa mbohapy-pe, ha'e hína pe poteĩha mburuvichaguasu profecía bíblica rehegua, ha upéicha opytáta pe ojerevy peve Iñemoĩmyre Guasu rehe pe léi domingo hi'aguĩ etereívape. Pe poteĩha mburuvichaguasu ogoverna setenta año profético pukukue, ha umíva hína peteĩ mburuvicha ára. Pe mburuvichaguasu (peteĩ mburuvicha ha'e peteĩ mburuvichaguasu) ogovernáva'ekue setenta año ha'e va'ekue Babilonia. Umi setenta año aja, pe estado ratĩ ha'e va'ekue Babilonia gobierno, ha pe tupaogua ratĩ katu umi Caldeo. Daniel, Sadrac, Mesac ha Abednego ohechauka umi cien cuarenta y cuatro mil-pe. Mokõivéva ratĩ ha Tupã tavaygua ojehechauka Daniel testimonio-pe. Umi setenta año ñemongaru Babilonia-pe ha'e va'ekue umi ára peteĩ mburuvichagua, ha upéva Isaías oipuru ohechauka haña pe historia profética Estados Unidos rehegua ha pe historia adventismo rehegua 1798 guive pe léi domingo

peve.

Ojehechakuaa haña maranduhápe profético rembiasakue mokõive tatĩ Estados Unidos pegua rehegua ome'ẽ ñandéve pa'ũ jahecha haña ipaha ha ñeipyũ, mokõi testigo tatĩ rupive jahechakuaa haña ambue tatĩ rekotee. Añetehápe, opa umi tatĩ ojoguánte va'ekue. Daniel-pe oĩkuri tatĩguera, oĩva oñembyai va'ekue, ha umi tatĩ okakuaáva pe tatĩ oñembyaíva guive. Oĩ tatĩguera Daniel-pe ndajajoguáiva ojupe tuichakue rehe, osẽvo upe ambuévagui rire. Ndaha'ẽi upéicha, Estados Unidos mokõi tatĩ rehe. Umi mokõi tatĩ oñembojoja ojuehe pe tembiasakue peteĩchavévape rupive ha ogueru umi techaukaha peteĩchagua, jepe ñambue ojupegui hembipotápe. Oĩ avei ñeñangarekorã ko tembiasakue ryepýpe tekotevẽva avei oñentende haña.

Adventismo ñeipyũme oĩ vaekue peteĩ jehasa marandu profesíagui, Filadelfia tupão ohechaukáva guive, Laodicea tupão peve. Upévore, ipahápe katuite oĩ vaerã avei peteĩ jehasa Laodicea rembiasakue profesíagui. Jesucristo Revelación ogueroko ko entendimiento rehegua tesape, ha kóva ha'e peteĩ mba'e ojepe'áva ko ára rupi.

Ha “opa rire setenta año” rire pe pápaha “opurahéita” ha pe “kuña rekovai” “ñembyesaráiva” oñemandu'ajevýta hese. Hese oñemandu'a jeýta pe léi domingo-pe, upépe pe mba'e ojehecháva ha'e kuarahy ñemomba'e guasu térã pe ára ñemomba'e guasu Ñandejára léi omomarandu vaekue yvypórape “imandu'a haña” hese.

Ko artíkulope jahechakuaa Babilóniape oĩva'ekue setenta ary rupi oisãmbyhy hague ohechauka haña peteĩ ñembojoguaha ramo Tetã Unidos rembiasápe, ary 1798 guive pe léi domingo peve. Peteĩ artíkulo mboyvegua ha heta jey Habacuc Távlape jahechakuaa Egítope jejapyhy ha upégui ñemosãsõ avei ohechauka haña peteĩ ñembojoguaha ramo Tetã Unidos ha Tupã tavayguakuera rembiasápe. Umi irundy rembiasakue Babilonia, Egíto, Adventismo ha Tetã Unidos rehegua ndaha'ẽi umi añoite ikatúva ñamoĩ ko'ã lineare; ha katu jajapóramo umi irundy lineare pe mbojojaha tenonderãgua léi—añetehápe iporãiterei ñanemondýiva. Ambotyta ko artíkulo peteĩ techapyrãnte reheve, isãsóvante ha sa'ietéramo jepe, ahechaukaséva he'iséva, ha añemohendáva asegi haña jajejokuaave jave Isaías mokõipa mbohapy rembiasápe peteĩ ára ambuẽpe.

Babilonia rembiasakue oñeipyũ peteĩ mburuvicha guasu ojevy va'ekue Tupã gotyo reheve ha opa haña peteĩ mburuvicha guasu hembiape vaíva reheve. Ndaipóri mba'eve haña Biden térã Trump, pórke Daniel aranduka ombo'e ha'eha Tupã pe omoĩva mburuvichakuérape ha upéicha avei omboguejýva chupekuera. Pe ikatúva oñemoneĩ katuite peteĩ mburuvicha demócrata térã republicano rehe, pe léi domingo tiémpope, ha'e hína peteĩ mburuvicha hembiape vaiha. Nabucodonosor ha'e va'ekue Babilonia; ha'e va'ekue Babilonia tiráno, oĩva'ekue dispuesto omombo haña tata ryepýpe mbohapy kuimba'e porãme. Péro ipahápe oñekonverti Daniel Jára gotyo. Ndaha'ẽi upéicha pe mburuvicha paháva, Belsasar rehe. Ha'e va'ekue peteĩ mburuvicha guasu hembiape vai. Estados Unidos, profesíape, oñeipyũ peteĩ ovecha ra'yicha, peteĩ símbolo Cristo rehegua ha Isakrifisio yvypórape guarã. Ipahápe, Estados Unidos oñe'ẽta peteĩ dragónicha. Pe ñemoambue Cristo-gui Satanás-pe ko tembiasakue rape rehe ojehechauka Nabucodonosor ha Belsasar apytépe oĩva ojoavy hañguere.

“Belsasar oñeme’êkuri heta oportunida oikuaa ha ojapo haña Tupã rembipota. Ha’e ohechakuaa va’ekue itujakue Nabucodonosor oñemosêhague yvyporakuéra atygui. Ohecha va’ekue pe arandu pe mburuvicha guasu oñemomba’eguasú hague hese ojepe’aha chupe Upe ome’êva’ekue upéva. Ohecha va’ekue pe mburuvicha guasu oñemosêha iguýgui, ha oñemoirûha chupe ñu mymbakuéra. Péro Belsasar vy’aguasu rehe oikose ha ijeheguiete oñemomba’eguasuségui ombogue umi mbo’epy araka’eve ndovaléiriva hesarái; ha ojapo angaipa ojoguáva umi oguerúva’ekue ñeñangareko mbarete Nabucodonosor ári. Ha’e ombyai umi oportunida py’aporãme oñeme’êva’ekue chupe, omboykévo poru umi oportunida oguerékova ipópe oikuaave haña pe añetegua. ‘Mba’épa ajapova’erã ajesalva haña?’ ha’e va’ekue peteĩ porandu pe mburuvicha guasu, tuicha ramo jepe ha itavyva, ohasa hañaicha mba’eve’ÿramoguáicha.” Bible Echo, 25 de abril, 1898.

Ema’êke pe mburuvicha guasu Belshazzar aña me ha’e hague pe mburuvicha guasu tavy. Ha’e ohasa pe jehusga peteĩchagua itúva Nabucodonosor reheguáicha, mokõivéva jehusga ningo ojechauka va’ekue “pokõi ára” ramo Levítico mokõipa’ême. Nabucodonosor oĩ va’ekue ñume oikóvo mymbárõ mokõi su kuarahy rire mokõi su mokõipa ára pukukue, upéva hína pokõi ary bíblico; ha ita’yra Belshazzar rehegua jehusga, pe oje hai va’ekue tapia ári, ohechauka avei mokõi su kuarahy rire mokõi su mokõipa. Pe ijoavyva ha’e pe jehusga Nabucodonosor rehegua omokyre’ÿ chupe ha ojapo chugui peteĩ mburuvicha guasu arandu, ha katu Belshazzar rehegua jehusga ouva pe mburuvicha guasu tavy ári.

“Babilóniape mburuvicha ipahapeguarãme, imburuvicha peteĩha rehe ojehechauhakáicha mba’e techauhakáramo, oñuahê kuri pe Ñangarekoha divino ñe’ẽmondo: ‘Nde, mburuvicha,... ndéve oñeñe’ẽ ko’áva; pe rréino ojeipe’a ndehogui.’ Daniel 4:31.” Profetas y Reyes, 533.

Pe jehaipyre oĩva tapia ári pe mburuvicha guasu pahaguãrã rehegua hína pe enmienda peteĩha omombe’úva pe “tapia” omboja’óva tupão ha Estado, upéva pe mburuvicha pahagua itavyva ndoikuaái. Pe “siete tiempo” Levítico mokõipa poteĩme ohechauka peteĩ “ñemosarambi tavayguakuéra rehegua” ojejapóva mburuvicha yvate gotyogua rupive pe léi domingo jave. Upéva ñemosarambi hína pe tetã ñehundi ouva upe léi domingo rapykuéri. Pe tetã poteĩha oheja tesaráipe umi mbo’epy omoĩva’ekue itúva tenondegua kuéra, ha’ekuéra o hai va’ekue Constitución ani hañaicha oñeñangareko añaonte peteĩ tupão ivaívagui, ha avei umi mburuvicha guasu tirániko Europa-ygua kuéragui, umi ndive pe kuña ivaíva oke va’ekue. Umi túva tenondegua kuéra ohechauka umi omboykéva’ekue papado ha umi mburuvicha guasu Europa-ygua kuérape, ha’ekuéra oikuaa haña ijeheguiete rire osêvo peteĩ ñemosarambi mil dosientos sesenta ary pukukuegua pytũmbýpe papal, umi ñangarekoha ko’ãichagua tiranía rehegua tekotevêha ha’e pe mba’e mbytéva iconstitución pyahúpe. Ha’ekuéra va’ekue túva arandu, ha’ekuéra va’ekue ovecha ra’y-icha, ha katu ndaha’ei upéicha pe túva pahagua rehe, pórke ha’e oñe’êta dragón-icha. Umi Túva osê va’ekue peteĩ ñemosarambígüi ha pe ta’yra oike jey peteĩ ñemosarambíme. Pe tiráno mokõivéva kásope ha’e pe papado peteĩha ha pe papado pahagua.

Pe símbolo ohechaukávó rehe Nabucodonosor, pe mburuvicha guasu peteĩha, ha pe mburuvicha guasu pahagua Belsasar rehe, ha’e va’ekue pe “siete tiempos” ñemosarambi Levítico veinte y seis-pe. Nabucodonosor oikove haña upe mba’e, ha Belsasar katu oguereko va’ekue ojehaíva pe

murállá ári hekove paha ñe'ẽramo upe pyhareteite omano haguépe. Pe símbolo pe asta Republicana rehegua iñepyrũmbýpe ha'e va'ekue ijehekýi pe mburuvicha yvate gotyogua poguýgui, ha pe símbolo pe asta Republicana rehegua ipahápe ha'e ñembotapykuéra ojeguerúva pe mburuvicha yvate gotyoguágui. Pe léi domingo rehegua ha'e pe "upe pyhareteite" omanóva haña ramo pe sexto reino profecía bíblica-pe. Umi irundy ta'ãnga maymávape, Belsasar, Nabucodonosor, ha pe asta Republicana ñepyrũ ha paha, pe veinticinco veinte Levítico veinte y seis-gua, ha'e pe símbolo ojehechaukáva ñepyrũme ha pahápe. Upéva ohechauka pe firma Alfa ha Omega rehegua.

Peteĩha "marandu aravo rehegua" William Miller ojuhu vaekue hína pe mokõipa po mokõipa Lévitico 26-pe. Upéva hína pe ita peteĩha pe pyenda Jesús omoĩ vaekue Miller rembiapo rupive. Upéicha avei, upéva hína pe añetegua pyenda rehegua peteĩha ojeheja vaekue ykére Adventismo-pe ary 1863-pe. Opaite umi ita añetegua Miller rehegua oñemoĩ ramo pe pyendápe, umi añetegua ojehechauka vaekue Habacuc mokõi tabla ári, ha'éva umi kuationaipyre pionéro 1843 ha 1850 gua. Umi mokõi tabla ohechauka pe joaju pacto rehegua Tupã ha Itavayguakuéra hérava apytépe, péichaite umi mokõi tabla Diez Mandamiento rehegua ohechauka haguéicha pe pacto Israel yma guándi.

Laodicea-pegua Adventismo pahápe, oñemombo jave okápe Ñandejára jurúgui pe léi domingope, pe jehai oĩva tapia rehe hína umi mokõi ta'anga marangatu umi pionéro-gui. Ta'anga ha'ekuéra ndaikatúiva omoñe'ẽ, ndoipotái rupi oñepytyvõ pe marandu ñemomarandúgui iñepyrũmbyete guive hembiasakuepe....

Pe apañuái viru rehegua oikova'ekue 1837-pe Estados Unidos-pe ha'e va'ekue peteĩ mba'e ojetopáva hetave mba'e rehe, oñemboguapýva peteĩ joaju rehegua umi mba'e ekonomíagui, tembiapoukapykuéra ha tembiapo ñemongu'e rehegua.

Vurúva ñeñemoĩ porã'ỹ rehegua: ary 1837 mboyvegua pukukue jave, oĩ vaekue peteĩ oñemomba'eguasúva yvy ha ñemohenda haña pirapire rehegua, oikóva peteĩ hendáicha tetã oñembotuichávo kuarahyreike gotyo rupi. Yvy rehegua ñemomba'eguasúva haña, ko'ýte frontera occidental-pe, ogueru yvy repy ojupi hasýpe haña ha hetaite ojeiporuka haña pirapire.

Krédito ndahasýva ha ñeporuka especulativa: umi banco ha institución financiera ome'ẽva'ekue heta crédito ha ñeporuka, heta jey jepe garantía suficiente'ỹre. Ko jeike ndahasýva créditope ombohetave pe táva especulativa ha ombohetave umi riesgo inestabilidad financiera rehegua.

Ñembotuichave vai umi Vánko: umi vánko ombotuichave hína kuri pya'eiterei hembiapo, heta jey oguenohẽvo hetave kuation viru (banknotes) umi va'ekue gui oreko haña respaldo ramo metátaete (oro ha pláta). Ko jepokuaa, ojekuaáva "wildcat banking" ramo, ogueru haña peteĩ hetaiterei viru kuation ndojejokóiva ni ndajajero viakuaáva oikóva circulación-pe.

Política Económica Jackson rehegua: Umi política omotenondéva presidente Andrew Jackson oguereko peteĩ tembiapo ombopy'aguasu haña pe apañuái. Ha'e omohera kuãkuri pe Specie Circular ary 1836-pe, ojeruréva vykykuéra tetã mba'éva oñeñemu haña viru hatãme (oro ha pláta) ha ndaha'ei viru kuation rehe. Kóva ogueru peteĩ pya'e oñemoambue haña umi kuation-viru

viruetepe, upéva omoheñoíva apañuãi viru rehegua ha banco-kuéra jeity.

Mba'échapa Tetãnguéra Apytepegua: pe apañuãi Estados Unidos-pe ojehecharamíma avei umi condición económica internacional rehe. Peteĩ jeguejy Reino Unido economía-pe, peteĩ ñemuha ha ñemuhaguasu iñimportánteva Estados Unidos rehegua, ogueru peteĩ sa'ive demanda umi mba'e ha exportación estadounidense rehe. Kóva katu, upéi, omboguejy umi empresa estadounidense rembiapo ha omoĩ ipo pe ñembyasy económico rehe.

Pánico ha Corrida Bancaria: Mayo 1837-pe, peteĩ aty ojehe'a va'ekue mba'evai viru rehegua, umíva apytépe banco-kuéra oity ha crédito oñembopytávo, ogueru pánico umi inversionista ha depositante-kuéra apytépe. Ko pánico omoñepyrũ peteĩ ola corrida bancaria rehegua ha peteĩ jejoko vaietereíva crédito rehe.

Ñemboguejy viru ñemyasãi rehegua: umi banco oñehundi ha crédito oñembopy'aguapy rupi, viru ñemyasãi tuichakue economía-pe oñemboguejy eterei. Ko ñemboguejy viru rehegua ombohasyvévo umi apañuãi económico ha omombypukuve pe recesión. Ko'ã mba'e oñembojoajúva ogueru peteĩ tuichaiterei ñemboguejy económico, ojehechaukáva banco ñehundi, mba'apo'ỹ, sa'ive consumidor-kuéra jeporu, ha peteĩ depresión económica tuichakue reheve.

“Ndajajeruréva mba'eve ñande py'aguasúvagai tenonderã rehe, ndaha'éiramo ñanderesarái hañgua mba'échapa Ñandejára ñanemboguata ra'e, ha hembo'e ñane rembiasakue ohasávape.”  
Life Sketches, 196.